

Ik ben er voor jou en jij bent er voor mij

Integratienota

Integratie door burgerschap en binding
2008-2010

Afdeling Beleid
Opsteller: Alma Pjetri
Status: definitief
Maart 2008

Lezen over:

1	DE BALANS OPMAKEN	8
2	LELYSTADSE VISIE OP INTEGRATIE	10
3	WAAR LIGGEN DE KANSEN?	11
3.1	ALGEMEEN OF SPECIFIEK BELEID	11
3.2	NIEUWE INTEGRATIEKADERS: BURGERSCHAP EN BINDING	11
3.3	HOE PAKKEN WE HET AAN?	11
4	MAATSCHAPPELIJKE EMANCIPATIE	14
4.1	ONDERWIJS ALS VOERTUIG VOOR EMANCIPATIE	14
4.2	EEN GESLAAGDE INBURGERING	18
4.3	SUCCESVOL NAAR WERK	24
4.4	DIVERSITEITBELEID BIJ DE GEMEENTE	28
4.5	EMANCIPATIE EN PARTICIPATIE VAN ALLOCHTONE VROUWEN	30
5	SOCIALE INTEGRATIE	33
5.1	AANPAK DISCRIMINATIE	33
5.2	DIALOOG, BURGERSCHAP EN BINDING	35
5.3	VRIENDSCHAPSBAND LELYSTAD – LELYDORP, SURINAME	39
5.4	WONEN	41
5.5	POLARISATIE EN RADICALISERING	42
6	METEN IS WETEN	43
7	FINANCIËLE PARAGRAAF	44
8	OUTCOME – OUTPUT – INDICATOREN – ACTIES	47
9	BIJLAGEN:	60
9.1	BIJLAGE 1: BELEIDSAGENDA INTEGRATIE 2008 - 2010	60
9.2	BIJLAGE 2: DE BALANS OPMAKEN IN LELYSTAD	61
9.3	BIJLAGE 4: RELEVANTE BELEIDSKADERS	64
9.4	BIJLAGE 5: NETWERKEN EN ORGANISATIES	66
9.5	BRONVERMELDING	67

Samenvatting

'Op het moment dat we de behoefte om ergens bij te horen omzetten in een bevestiging van eigenheid, scheiden de wegen zich en komt er een einde aan het wederzijdse begrip' en dat is precies wat er nu gaande is: het verlangen om houvast te vinden in een woelige wereld drijft oude en nieuwe burgers uiteen'.
Land van aankomst, P. Scheffer

De gemeente Lelystad wil integratie bevorderen door burgerschap en binding. In Lelystad is de grootste groep van Nederlandse afkomst (73%), daarna komen de Surinamers (5.8%), Marokkanen (2.9%), Indische Nederlanders (2.6%), Turken (2.4%) en Antillianen/Arubanen (2.3%). Ook telt Lelystad een grote groep 'overige' allochtonen (11%) waarvan de afkomst zeer uiteenlopend is. Totaal zijn er 7754 allochtonen met een niet-westerse afkomst.

Integratie gaat over de wil om deel uit te maken van een samenleving. Daarnaast heeft integratie een open samenleving nodig die de migranten stimuleert en aanzet om deel te laten nemen aan het maatschappelijke leven.

Lelystad werkt aan integratie

Negen van de tien allochtonen en autochtonen voelen zich thuis in Lelystad. Dat is zeer positief te noemen, het is namelijk de basis voor verdere integratie. In Lelystad is een actief netwerk, bestaande uit allochtone zelforganisaties, jongerenorganisaties, vrouwenorganisaties, religieuze organisaties, sleutelfiguren en maatschappelijke instellingen die allerlei activiteiten organiseren gericht op integratie en participatie. Ze zoeken onderling bewust samenwerking, ze krijgen ondersteuning van de gemeente en weten optimaal gebruik te maken van de mogelijkheden die Lelystad biedt als het gaat om het activeren en (ver)binden van de burgers. Lelystad wordt door velen een voorbeeld genoemd voor integratie.

Toch is het een realiteit dat veel traditioneel ingestelde autochtonen de snelle veranderingen in hun leefomgeving en vooral de toenemende zichtbaarheid van de islam als bedreigend ervaren. Ze vrezen een verlies van de Nederlandse eigenheid en kernwaarden en voelen zich vervreemd van deze samenleving.

Daarbij voelen veel moderne niet-westerse allochtonen zich niet geaccepteerd als volwaardige burgers van onze samenleving, hoezeer ze zich daartoe ook inspannen.

Veel niet-westerse allochtonen¹ en laagopgeleide autochtonen hebben onvoldoende competenties en netwerken om succesvol te kunnen deelnemen aan het economische en sociale leven. Niet-westerse allochtonen en hun kinderen zijn hierbij de grootste groep. Doordat zij in hoge mate afhankelijk zijn van een uitkering of werk met laag aanzien hebben, is het maatschappelijke prestige van niet-westerse allochtonen als groep gering. Om deze achterstand ongedaan te maken, krijgen kwetsbare groepen ondersteuning op maat en worden groepen die meer kunnen betekenen gestimuleerd en ondersteund om actief te worden en meer inspanningen te verrichten.

Aparte werelden

De werelden van autochtonen en allochtonen zijn nog veel te veel van elkaar gescheiden. Hierdoor is er een toenemende polarisatie. De onderliggende sociale en culturele achterstand gaat hand in hand met de sociaal – economische achterstand. De uitdaging is: een nieuw evenwicht bewerkstelligen en onderhouden.

¹ Een niet-westerse allochtoon heeft tenminste een ouder die geboren is in Turkije of landen in Afrika, Latijns-Amerika en Azië, met uitzondering van voormalig Nederlands-Indië/Indonesië en Japan. Hieronder vallen ook de Nederlandse Antillen, ongeacht de status in het Koninkrijk der Nederlanden en Suriname, ondanks dat Nederlands daar de officiële taal is (CBS).

Nieuwe beleidskaders: Burgerschap en Binding

Bij integratie gaat het om een continue zoektocht naar wat het betekent om burger van een land en een stad te zijn. De gemeente Lelystad ziet integratie als een beweging, een voortdurend proces waarin alle burgers, autochtoon en allochtoon een rol spelen. Integratie is een wederkerig en tweezijdig proces.

Uitgangspunten integratiebeleid:

- Integratie is een wederkerig en tweezijdig proces;
- Wederzijdse acceptatie is nodig voor integratie;
- Gezamenlijke verbindende beginselen en praktijken: grondwet, burgerschap, identificatie met de Nederlandse samenleving;
- De eigen verantwoordelijkheid van de burgers staat centraal;
- Integratie maakt deel uit van alle beleidsterreinen van het college.

Lelystad wil volwaardig *burgerschap* bevorderen. Dit houdt in dat iedereen deel moet kunnen nemen aan de samenleving via arbeid, onderwijs, gezondheidszorg, politiek en diverse vrijwillige sociale verbanden.

Maatschappelijke emancipatie, oftewel méétellen, van niet-westerse allochtonen, is even hard nodig als sociale integratie, oftewel méédoen. Dit vraagt een wederzijdse betrokkenheid en inzet van allochtonen én van de autochtone bevolking. Maatschappelijke emancipatie en sociale integratie gaan dus uit van de eigen inzet en de zelfwerkzaamheid van burgers, waarbij de tweezijdigheid en wederkerigheid van integratie wordt geaccentueerd. Om de inspanningen en keuzes zichtbaar te maken, onderscheiden we twee speerpunten van beleid:

- 1- Maatschappelijke emancipatie versus sociaal-economische achterstand;
- 2- Sociale integratie versus sociale segregatie en culturele afstand.

Speerpunt 1: Maatschappelijke emancipatie – focus van het college

De sleutel voor maatschappelijke emancipatie ligt in de opleiding van de kinderen en volwassenen, in (het verkrijgen van) duurzaam werk oftewel een betaalde baan of het verrichten van vrijwilligerswerk. De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld door een actief diversiteitsbeleid te voeren. Er is echter een aantal onderwerpen dat de gemeente direct kan sturen en waarop de gemeente aangesproken kan worden. Onze focus ligt vooral op de volgende onderwerpen:

- a) Een geslaagde inburgering;
- b) De gemeente in haar verantwoordelijkheid voor het onderwijs;
- c) De gemeente als werkgever en toeleiding naar werk;
- d) De gemeente gebruikt haar koopkracht voor meer arbeids- of opleidingskansen voor doelgroepen (contract compliance);
- e) Verbeteren van emancipatie en participatie van allochtone vrouwen.

Speerpunt 2: Sociale integratie

Het uitgangspunt is hierbij het meedoen vanuit gedeelde interesses. Sociale integratie is meedoen, contacten aangaan, samenwerking zoeken. Het is van belang dat het de scheidslijnen van etniciteit, cultuur en levensbeschouwing worden overstegen.

Zes thema's worden uitgewerkt.

- a) Aanpak discriminatie
- b) Burgerschap en binding in de buurt en stad
- c) Sport en cultuur
- d) Wonen
- e) Vriendschapsband Lelystad – Lelydorp, Suriname
- f) Polarisatie en radicalisering.

Burgerschap en binding in de buurt en *dialogo* zijn belangrijk omdat diverse bevolkingsgroepen zo met elkaar in gesprek blijven om elkaar beter te leren kennen. We willen ook de allochtone zelforganisaties en levensbeschouwelijke organisaties ondersteunen in hun rol als bruggenbouwers en zien hen als belangrijke partners in het sociale middenveld. Initiatieven van de burgers, instellingen, levensbeschouwelijke organisaties en het bedrijfsleven die de integratie bevorderen kunnen worden door de gemeente Lelystad ondersteund.

Stimuleringsbudget Burgerschap en Binding - extra Impuls voor integratie

Een groot gedeelte van de inspanningen die in deze beleidsnota's zijn beschreven, worden gefinancierd vanuit andere relevante beleidsterreinen. Wel willen we een extra impuls geven aan een aantal thema's om de beschreven ambities te realiseren:

- Emancipatie en participatie van allochtone vrouwen
- Meer initiatieven voor burgerschap en binding in de buurt en stad
- Nederlandse taal en conversatielessen
- Dialoog in de stad

Integratiebeleid vraagt om een integrerend beleid en management

Integratie valt niet te isoleren binnen een beleidsterrein of een portefeuille. In haar totale beleid en handelen moet de gemeente de integratievisie tot uitdrukking brengen. Het college als geheel is verantwoordelijk voor de uitvoering van het integratiebeleid. De portefeuillehouder integratie draagt zorg voor de integrale uitvoering van het integratiebeleid. Integratie is dus een opgave voor iedereen, waarbij de gemeente vertrouwen in haar burgers en het maatschappelijke middenveld heeft.

De Gemeente Lelystad neemt de rol van de 'coördinator', stimulator, schepper van voorwaarden en ondersteuner op zich.

Inleiding

Deze nota vormt het raamwerk voor alle acties in Lelystad op het gebied van integratie, participatie, emancipatie en burgerschap gedurende de periode (2008 – 2010). Burgerschap en binding staan hierbij bovenaan en zijn de richtinggevende begrippen. Verder wordt aangegeven wat de gemeente Lelystad wil bereiken op het gebied van integratie via de twee speerpunten: maatschappelijke emancipatie en sociale integratie. Deze speerpunten worden verder uitgewerkt in thema's, waarbij een aantal acties concreet is aangegeven.

Het proces

In het kader van de evaluatie van het integratiebeleid zijn twee acties ondernomen. In juni 2006 is onder 2000 burgers de enquête 'Samen Leven' uitgevoerd. Doel was om onder allochtonen² en autochtonen te peilen hoe ze de multiculturele samenleving in Lelystad beleven. Daarnaast heeft de gemeente in april 2007 een doeltreffendheidonderzoek uitgevoerd naar de resultaten van het integratiebeleid in de afgelopen vijf jaar. De bevindingen van de enquête 'Samen Leven', de uitkomsten van het doeltreffendheidonderzoek en de gesprekken met sleutelfiguren en (allochtone zelf³)organisaties vormden de basis voor het maken van een concept beleidsplan Integratie door Burgerschap en Binding in Lelystad.

In deze nota worden de termen 'allochtoon' en 'autochtoon' gebruikt. Allochtoon komt van het Grieks en betekent 'afkomstig uit een ander stuk aarde'. 'Autochtoon' betekent afkomstig uit hetzelfde stuk aarde.

Dit is ook de enige aanduiding die we met de termen allochtoon en autochtoon bedoelen. Dit komt ook de leesbaarheid van de nota ten goede.

In mei 2007 is dit concept beleidsplan aan burgers, de maatschappelijke instellingen, allochtone zelforganisaties, sleutelfiguren en raadsleden gepresenteerd en besproken tijdens een opinieplein. Hier werden diverse opmerkingen op het beleidsplan gemaakt en hebben verschillende burgers, instellingen en politieke partijen een schriftelijke reactie op de nota gegeven. Uit de reacties bleek waardering voor het beleidsplan en de daarin aangegeven richtingen en de prioriteiten. Vooral het concept burgerschap sprak aan net als de nadruk op werk, onderwijs en het bevorderen van dialoog tussen diverse culturele groepen. De opmerkingen tijdens deze bijeenkomst en de schriftelijke reacties zijn in deze nota verwerkt.

Beoogd resultaat van de nota

- Er is een duidelijk beeld van de multiculturele verhoudingen in Lelystad;
- Er is een helder inzicht in de belangrijkste vraagstukken van integratie in Lelystad;
- Er zijn indicatoren die als 0-meting zullen fungeren om het nieuwe beleid te kunnen evalueren;
- Er is een duidelijke focus op de belangrijkste vraagstukken en prioriteiten t.a.v. integratie;
- Er is een overzicht van de inspanningen waarover met betrokkenen overeenstemming is bereikt;
- Er is sprake van bestuurlijk draagvlak en verantwoordelijkheid;
- Er is een beleidsplan integratiebeleid vastgesteld.

² Een allochtoon is een persoon van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen personen die ook in het buitenland zijn geboren (de eerste generatie) en personen die zelf in Nederland zijn geboren (de tweede generatie), CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek).

³ Zelforganisatie: of migrantenorganisatie is een vrijwilligersorganisatie gevormd door allochtonen zelf.

Afstemming met het rijk

De directie Inburgering en Integratie van het Ministerie van VROM is in samenwerking met tien gemeenten een traject gestart om gezamenlijk te komen tot een hernieuwde visie op lokaal integratiebeleid. De gemeente Lelystad is een van de tien gemeenten die deelneemt aan dit traject. Dit moet leiden tot een gezamenlijke visie van de gemeenten en het Rijk op lokaal integratiebeleid.

Dit beleidsplan sluit nauw aan bij deze nieuwe visie lokaal integratiebeleid, die binnenkort breeduit gepresenteerd wordt.

Leeswijzer

In hoofdstuk één maken we de balans op en geven we een beeld van de integratiesituatie in Lelystad. Hoofdstuk twee geeft de Lelystadse visie op integratie weer. Hoofdstuk drie gaat in op de kansen en speerpunten van het integratiebeleid voor de komende jaren. Tevens wordt hier de focus gelegd op een aantal thema's. De uitwerking van deze speerpunten in 11 thema's is te vinden in hoofdstuk vier en vijf. Per speerpunt wordt aangegeven wat we willen bereiken en hoe we van plan zijn het aan te pakken.

Wat onze inspanningen zullen opleveren, willen we graag meten. Hoofdstuk zes geeft hier meer uitleg over. Hoe we van plan zijn om de uitvoering van dit beleidsplan te organiseren en de financiële aspecten worden uitgelegd in hoofdstuk zeven.

Het laatste maar niet minder belangrijke onderdeel is hoofdstuk acht. Dit biedt een goed overzicht van de inspanningen, de bestuurlijke en ambtelijke betrokkenheid en de te verwachte resultaten. De speerpunten en thema's van dit beleidsplan worden uitgewerkt naar outcome, output, prestatie-indicatoren en acties.

Verder is een aantal relevante bijlagen openomen.

Veel leesplezier!

1 De balans opmaken

Lelystadse Integratiesituatie in 2007

Hoe staat het met de integratie van allochtonen en autochtonen in Lelystad?

Uit de enquête Samen Leven (2006) en uit het doeltreffendheidsonderzoek integratiebeleid (2007) komt een niet zo rooskleurig beeld naar voren over de positie van allochtonen in Lelystad.

Allochtonen hebben moeite om een betaalde baan te vinden, ze hebben last van discriminatie en ze verlangen naar meer contacten. De autochtone bevolking waardeert diversiteit in de stad en is open voor meer contacten. Toch 'ontmoeten' deze groepen elkaar niet zo gemakkelijk.

Maatschappelijke emancipatie

- Het aandeel allochtonen (18-22 jaar) dat **voortijdig school** heeft verlaten verschilt niet noemenswaardig van het aandeel autochtonen.
- De uitvoering van het **inburgeringsbeleid** tussen 2002 en 2006 kenmerkt zich door een moeizame werving van oudkomers; een grote uitval met name onder (niet-verplichte) oudkomers; een slechte doorstroming naar vervolgonderwijs en werk en ineffectiviteit (relatief weinig deelnemers halen een voldoende taalbeheersing).
- Een centrale indicatie voor de zelfredzaamheid van inwoners is het percentage dat recht heeft op een **bijstandsuitkering**. Na jarenlange stijging van het aandeel van nw-allochtonen in de bijstand, is de laatste jaren sprake van een in verhouding onevenredig uitstroom. De kans dat een niet-westerse allochtoon bijstand heeft is echter nog steeds aanmerkelijk groter dan van andere inwoners.
- De **arbeidsparticipatie** onder niet-westerse allochtonen is in verhouding even groot als onder andere Lelystedelingen. Met uitzondering van Marokkanen deze komt veel lager uit. De arbeidsparticipatie voor alle onderscheiden herkomstgroepen is hoger dan landelijke schattingen. De kans dat de niet-westerse allochtonen slechts als niet-werkende werkzoekenden op de arbeidsmarkt 'actief' is echter aanmerkelijk groter in vergelijking tot andere herkomstgroepen. Ook al neemt dit kansverschil de laatste tijd iets af.
- **Werkloosheid** situatie niet-westerse allochtonen in Lelystad (eind 2006) is meer dan twee keer hoger dan onder autochtonen. Tevens is dit ook meer dan twee keer hoger dan landelijk voor niet-westerse allochtonen. Dit betekent dat 1088 allochtonen zijn geregistreerd als niet werkende werkzoekende (NWW-ers). De meerderheid allochtonen (57%) heeft hooguit een opleiding op vmbo-niveau (geen startkwalificatie)

Sociale integratie

- De overgrote meerderheid van de totale bevolking **voelt zich 'thuis'** in hun buurt en in Lelystad. Inwoners van niet westerse herkomst voelen zich in het algemeen net zoveel thuis in de eigen buurt als andere inwoners.
- Driekwart van de inwoners van Lelystad is van autochtone herkomst. Was Lelystad een volledig geïntegreerde stad, waar er geen taal- of andere barrières tussen herkomstgroepen bestonden, zou van alle **contacten** die de doorsnee inwoner onderhoudt, driekwart idealiter met autochtone burens plaatsvinden. Onder 'niet westerse' herkomst komt dat uit op 40%.
- Driekwart van de Lelystadse bevolking van boven de 18 jaar is actief in het **verenigingsleven** of andere beroeps- of vrijetijdsorganisaties. Onder inwoners van Turks of Marokkaanse herkomst is dit aandeel nauwelijks de helft.

Kortom: als het gaat om het bevorderen van integratie langs de weg van diverse vormen van participatie dan zien we positieve en minder-positieve ontwikkelingen. Negen van de tien allochtonen en autochtonen voelen zich thuis in Lelystad. Dat is zeer positief te noemen, het is namelijk de basis voor verdere integratie. Als het gaat om arbeidsparticipatie en bijstand zien we na jaren van een verslechterende positie een licht positieve ontwikkeling. Niet-westerse allochtonen blijven echter aanmerkelijk achter op de andere Lelystedelingen als het gaat om verenigingsparticipatie.

Integratie – een gevoelig onderwerp

‘Het gevoel bij ingezetenen dat een vertrouwde samenleving verloren gaat, moet, evenzeer als het gevoel van ontworteling van veel nieuwkomers, onder ogen worden gezien’.
Land van aankomst, P. Scheffer.

In Lelystad worden jaarlijks diverse activiteiten georganiseerd door en voor de diverse culturele autochtone en allochtone groepen. De maatschappelijke instellingen en vrijwilligersorganisaties zijn erg actief geweest om het wij-gevoel te bewerkstelligen. En het resultaat is er. Men (autochtoon en allochtoon) voelt zich thuis in Lelystad. Onze stad wordt door velen gewaardeerd als het gaat om de vele initiatieven in het kader van integratie.

Tevens is integratie van niet-westerse allochtonen de afgelopen jaren onderwerp geweest van een niet aflatend maatschappelijk debat. Van weerskanten wordt onvrede geventileerd.

Uit de burgerenquête ‘Samen Leven 2006’ blijkt dat de werelden van autochtonen en allochtonen nog teveel van elkaar gescheiden zijn. De onderlinge sociale en culturele afstand gaat gepaard met een sociale en economische afstand.

Autochtone kant – irritatie en angst voor de islam

“Lelystad herbergt teveel ‘andere mensen’ die in groepsverband bedreigend overkomen op de autochtone bevolking.” (man van autochtone herkomst – enquête Samen Leven – 2006)

Veel traditioneel ingestelde autochtonen menen dat allochtonen zich niet willen aanpassen aan ‘onze’ manier van leven. De onvrede over integratie spitst zich toe op de islam. Deze autochtonen ervaren de snelle veranderingen in hun leefomgeving en vooral de toenemende zichtbaarheid van de islam als bedreigend. Ook meer algemene verschijnselen, zoals een snel veranderend straatbeeld, tot uiting komend in kleding, houding en gedrag geven aanleiding tot gevoelens van angst en onveiligheid.

De oververtegenwoordiging in de cijfers over criminaliteit van Antilliaanse en Marokkaanse jongeren versterkt dit beeld. De autochtonen vrezen het verlies van de Nederlandse eigenheid en de Nederlandse kernwaarden. Ze voelen zich vervreemd van hun wijk en samenleving.

Allochtone kant: niet geaccepteerd als volwaardig burger

“Jammer dat je als allochtoon twee keer zo goed moet zijn als je autochtone vrienden om dezelfde baan te kunnen krijgen!” (man van Marokkaanse herkomst – enquête Samen Leven – 2006).

Veel moderne niet-westerse allochtonen voelen zich niet geaccepteerd als burger van onze samenleving, hoewel ze zich daartoe ook inspannen. Er is een groeiend aantal allochtonen dat betrokken is bij openbaar bestuur, kunst en cultuur, vrijwilligerswerk of zich ontwikkelt als ondernemer. Er zijn succesvolle mannen en vrouwen die zich inspannen om een positie te verwerven in de Nederlandse samenleving. Het is essentieel dat ze daarvoor worden gewaardeerd en gesteund.

Tegelijkertijd is er een groep allochtonen die teruggetrokken leeft in hun eigen etnische kring en geloof, min of meer met de rug naar de samenleving toe. Zo bevestigen ze het beeld van autochtonen dat de islam niet verenigbaar zou zijn met de moderne samenleving. Het gevoel niet voor vol te worden aangezien brengt een deel van de niet-westerse jongeren er toe om zich af te zetten tegen hun omgeving. Bij lager opgeleiden komt dit vooral tot uiting in onhebbelijk gedrag en criminaliteit, bij hoger opgeleiden neemt het soms de vorm aan van radicalisering en extremisme.

Integratie gaat niet vanzelf

De gemeente voelt het ongenoegen dat aan beide kanten wordt ervaren en is zich bewust van de urgentie om deze polarisatie een halt toe te roepen.

Maatschappelijke achterstand en wederzijdse onvrede over hoe te leven belemmeren integratie.

Alle burgers hebben gemeenschappelijke belangen en interesses, niet alleen in sociaal – economisch opzicht (werk), maar ook als het gaat om veiligheid, onderwijs, zorg voor de kinderen en wonen.

2 Lelystadse visie op integratie

Het college heeft haar missie geformuleerd in het collegeprogramma "Iedereen doet mee" 2006-2010:

Meedoen als burger betekent meedoen op school, in de buurt, als vrijwilliger, op de arbeidsmarkt en als kiezer. Voorkomen moet worden dat er groepen langs de zijlijn blijven staan omdat ze zich niet verstaanbaar kunnen maken. Het is dus van belang dat alle Lelystedelingen de Nederlandse taal goed beheersen en goed op de hoogte zijn van de Lelystadse gewoonten.

Binding en ontmoeting zijn het "Sociale cement" in de Lelystadse samenleving. Lelystedelingen zijn op verschillende manieren met elkaar en met de stad verbonden. Die verbinding wil het college behouden en versterken. Het is daarbij van belang dat de economische ontwikkeling en de maatschappelijke ontwikkeling in relatie tot elkaar aangepakt worden. Het beter kwalificeren van de beroepsbevolking en het vergroten van de participatie van Nieuwe Nederlanders op allerlei terreinen van de samenleving (in de buurt, in sociale verbanden, op de arbeidsmarkt) is van groot maatschappelijk belang.

Bron: collegeprogramma "Iedereen doet mee" 2006-2010

Lelystadse visie op integratie

- Volwaardig burgerschap bevorderen. Dit houdt in dat iedereen op gelijke wijze toegang heeft tot de samenleving via arbeid, het onderwijs, gezondheidszorg, politiek als in allerlei vrijwillige sociale verbanden.
- Er is ruimte voor de eigen identiteit van mensen en groepen zolang er banden met én bruggen tussen de gemeenschappen zijn.
- In Lelystad kiezen we voor het integratiemodel en niet voor het assimilatiemodel. Hierbij hebben we een aantal gezamenlijke grondrechten: democratie, vrijheid van geloof en vereniging, vrijheid van meningsuiting en gelijkheid van alle burgers ongeacht politieke overtuiging, kleur, sekse en seksuele geaardheid. Deze vrijheden zijn vastgelegd als rechten én plichten. Iedere inwoner van Nederland behoort de grondrechten te kennen en ernaar te leven. Integratie betekent dus ook: leven met de grondrechten die voor alle burgers gelijk zijn. Vrijheid van godsdienst betekent dus niet alleen de vrijheid het eigen geloof te beleven, maar ook de plicht om anderen in hun godsdienstige overtuiging te respecteren en geloofsafval te accepteren. Eerwraak, uithuwelijken, vrouwenbesnijdenis, aanzetten tot haat, discriminatie e.d. worden door de gemeente Lelystad niet geaccepteerd en worden zoveel mogelijk tegengegaan.
- Een actief gelijke kansenbeleid is een voorwaarde.
- Kansen krijgen betekent óók kansen pakken. Het werkt niet om stilletjes af te wachten tot je opgenomen wordt (of 'voelt') in de samenleving. Daarom eisen wij van de allochtone inwoners dat ze pro-actief handelen om een volwaardige plek in de samenleving te verwerven.

Appél op alle burgers voor integratie

De gemeente Lelystad doet een appel op alle burgers om mee te doen in de Lelystadse samenleving op basis van wederzijdse acceptatie en gelijkwaardigheid.

Net zoals van autochtonen, wordt van allochtonen geëist dat ze hun best doen om zich een plaats in de samenleving te veroveren door de taal te leren, een opleiding te volgen en af te maken, inkomen te verwerven en verantwoordelijkheid te nemen voor de opvoeding van hun kinderen.

3 Waar liggen de kansen?

De missie van het college is - Iedereen doet mee. Meedoen is breed, naar school gaan, werken, leesmoeder zijn of ergens anders vrijwilligerswerk doen. Dit is burgerschap. Het vertrekpunt bij die ondersteuning is de individuele burger. Wat heeft die nodig om mee te doen? In de eerste plaats goed onderwijs, een baan en het spreken van de gemeenschappelijke Nederlandse taal. In de tweede plaats heeft men het gevoel nodig ertoe-te-doen en mee te tellen, het gevoel van insluiting tegenover uitsluiting. Een actief gelijke kansenbeleid is hiervoor een voorwaarde.

3.1 Algemeen of specifiek beleid

*Migratie komt meestal voort uit nood. En het talent om van die nood een deugd te maken, is lang niet iedereen gegeven.
Land van aankomst, P. Scheffer.*

Wanneer er gesproken wordt over integratie en hoe dit aan te pakken, komt direct het dilemma van algemeen of specifieke doelgroepenbeleid naar voren.

In Lelystad willen we duidelijk zijn: we gaan voor algemeen, integraal beleid. Maar we zijn ons goed bewust dat, willen we optimale resultaten bereiken, daar waar nodig specifiek beleid gewenst is. Dit vereist creativiteit en lef. Lef om de grenzen te zoeken van wat er wel kan voor een bepaalde klant en hem/haar niet bij voorbaat dezelfde standaardaanbod doen. Wij beseffen heel goed dat hier een paradox in zit; het gaat om integratie die van twee kanten moet komen, wij willen burgers niet in een hokje plaatsen of 'allochtoon' noemen omdat ze in het buitenland zijn geboren. Het gaat hier om burgers van Lelystad. Toch zijn er soms maatregelen nodig die specifiek gericht zijn op niet-westerse allochtonen. De reden hiervoor is dat ze duidelijk en zichtbaar op meerdere terreinen een achterstand hebben.

3.2 Nieuwe integratiekaders: burgerschap en binding

In de burgerenquête 'Samen Leven' Lelystad 2006, blijkt dat allochtonen en autochtonen in een aparte sociale context verkeren. Hierbij zitten niet-westerse allochtonen eerder in een sociaal isolement en hebben weinig contacten met de autochtone bevolking. Dit ondanks dat ze zich allang realiseren dat zij in Nederland zullen blijven. Uit de enquête blijkt ook dat de meerderheid van zowel de allochtonen als autochtonen zich verbonden voelen met Lelystad en zich hier thuis voelen. De keuze om deel uit te maken van de Nederlandse en Lelystadse samenleving brengt rechten maar ook plichten en verantwoordelijkheden met zich mee.

3.3 Hoe pakken we het aan?

Gebaseerd op de conclusies en aanbevelingen van het doeltreffendheidsonderzoek, de burgerenquête en de reacties omtrent het concept beleidsplan, worden de volgende speerpunten van beleid genoemd:

Twee kernproblemen – twee beleidslijnen:

- 1- Maatschappelijke emancipatie om de sociale-economische achterstand te verkleinen;
- 2- Sociale integratie om de sociale segregatie en culturele afstand te verkleinen.

Bij **maatschappelijke emancipatie** wordt ingezet op onderwijs, inburgering en werk zodat de burger zelfredzaam en economisch zelfstandig wordt. We willen een actief toerustingsbeleid realiseren waarbij de zelfredzaamheid van de burger wordt beoogd. Primair heeft dit te maken met de individuele inspanning van de burgers. Goed onderwijs, (opvoedings)ondersteuning voor de kinderen en een betaalde baan hebben, staan hoog in de prioriteiten die de burgers zelf aangeven, in de enquête 'Samen Leven', Lelystad 2006.

De samenstelling van de samenleving verandert. Onze organisatie stelt de burger centraal. We willen een goede dienstverlening bieden. Hier hoort ook diversiteitsbeleid bij. Oog hebben voor diversiteit omdat het goed is voor de organisatie. Dit geldt voor de gemeente maar ook voor de maatschappelijke instellingen en bedrijven in Lelystad. Daarnaast schenken we extra aandacht aan maatschappelijke betrokkenheid van allochtone vrouwen als een instrument om de dubbele achterstand van deze groep weg te werken.

Sociale integratie is gebaseerd op de gedachte dat burgers de stad maken en dragen. Dit speerpunt heeft te maken met de sociale omgeving, de dialoog in de buurt en stad, de inzet van allochtone zelforganisaties en levensbeschouwelijke instellingen, de rol van sport, cultuur en de vriendschapsband Lelystad – Lelydorp, Suriname. Daarbij is aanpak van discriminatie heel essentieel om eventuele belemmeringen weg te nemen zodat iedereen zich thuis voelt in Lelystad. We hebben in Lelystad vrijwilligers die actief zijn in het maatschappelijke middenveld van zelforganisaties, belangengroepen, kerken, moskeeën en stichtingen. We willen hen stimuleren zich nog meer in te zetten.

De twee speerpunten zijn als volgt onderverdeeld in elf thema's:

Maatschappelijke emancipatie

- a) Onderwijs als voertuig voor emancipatie
- b) Een geslaagde inburgering
- c) Succesvol naar werk
- d) Diversiteitbeleid bij de gemeente
- e) Emancipatie en participatie allochtone vrouwen

Sociale integratie

- a) Aanpak discriminatie
- b) Burgerschap en binding in de buurt
- c) Sport en cultuur
- d) Wonen
- e) Vriendschapsband Lelystad – Lelydorp, Suriname
- f) Polarisatie en radicalisering.

Prioriteiten van het college

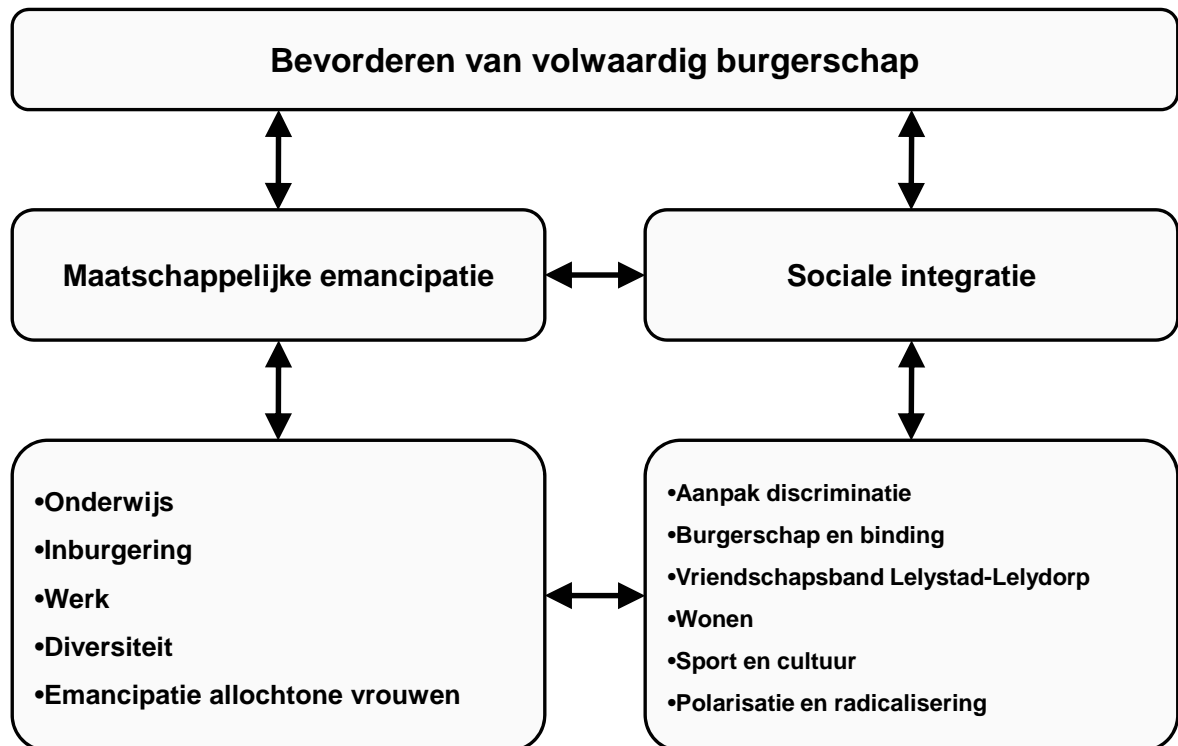
In dit beleidsplan wordt aangegeven wat we willen doen in de komende jaren. Het plan betreft een breed scala aan doelen/inspanningen en mogelijkheden. Er is echter een aantal onderwerpen dat de gemeente direct kan sturen en waarop de gemeente aangesproken kan worden. Onze focus ligt vooral op de volgende onderwerpen:

- a) Onderwijs als voertuig voor emancipatie
- b) Een geslaagde inburgering
- c) Succesvol naar werk
- d) Diversiteitbeleid bij de gemeente
- e) Emancipatie en participatie allochtone vrouwen

In de hierna volgende paragrafen worden de speerpunten toegelicht.

Integratiebeleid in overzicht

Integratie is werken aan:

4 Maatschappelijke emancipatie

'De sociaal-economische positie van personen en daarmee hun maatschappelijk aanzien wordt tegenwoordig vooral bepaald door kennis, vaardigheden, competenties en betrokkenheid bij relevante sociale netwerken. Competenties in alle soorten en maten zijn nodig om op de arbeidsmarkt mee te kunnen concurreren. Wie goed is opgeleid, op welk niveau dan ook, heeft kansen. Wie die kansen weet te verzilveren telt mee. Daarom ligt de sleutel voor maatschappelijke emancipatie in opleiding, training en educatie en in het ondersteunen van netwerkvorming' (Directie Inburgering en Integratie, ministerie van VROM).

Emancipatie betekent oorspronkelijk 'vrij maken' (van de oude Latijnse *e manu*: uit handen geven). Tegenwoordig wordt emancipatie meer geassocieerd met 'ontwikkeling', 'ontplooiing' en 'individuele keuzevrijheid'.

Voor ons zijn, zoals aangegeven op bladzijde 12 deze vijf thema's relevant.

- a) Onderwijs als voertuig voor emancipatie
- b) Een geslaagde inburgering
- c) Succesvol naar werk
- d) Diversiteitbeleid bij de gemeente
- e) Emancipatie en participatie allochtone vrouwen

Werk hebben is nog steeds één van de beste manieren om duurzaam te participeren in de samenleving. Onderwijs en inburgering spelen een cruciale rol als het gaat om kansen om werk te vinden. Deze onderwerpen komen dan ook eerst aan bod. Vervolgens gaat het om het creëren/vergroten van kansen op de arbeidsmarkt. Openheid van instellingen is essentieel. Diversiteitbeleid in de eigen organisatie is een opgave die we met urgentie willen uitvoeren. Maar diversiteitbeleid stimuleren en deze visie uitdragen bij maatschappelijke instellingen en bedrijven in Lelystad is ook een rol die we voor onszelf zien. Aandacht voor emancipatie en participatie van allochtone vrouwen is van groot belang gezien hun positie als opvoeder van de jonge generatie.

Per thema wordt in het kort aangegeven wat de stand van zaken is en wat we willen bereiken.

4.1 Onderwijs als voertuig voor emancipatie

Het aanbieden van onderwijs is investeren in menselijk kapitaal in je stad. Onderwijs is investeren in de (toekomstige) burgers zodat ze volwaardig in de samenleving kunnen deelnemen, zowel op de arbeidsmarkt als in de maatschappij.

Samen leven begint met samen spelen – de eerste jaren zijn van cruciaal belang voor de verdere ontwikkeling van een persoon. De kansen die we aan de kinderen bieden, bepalen voor een groot deel het verloop van de schoolcarrière. Wat geven we hen mee? Hoe zorgen we voor de ontwikkeling van de kinderen tot burgers in onze democratische samenleving?

Hier wordt aangegeven wat we willen bereiken op het gebied van primair- en voortgezet onderwijs. Veel van deze doelstellingen worden uitgewerkt in de betreffende/relevante nota's over onderwijs Lokaal Educatieve Agenda (LEA), Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) en peuterspeelzaal, brede school en inburgeringbeleid.

Wat willen we bereiken?

1. Het algehele ontwikkelingsniveau van peuters bij de instroom in de basisschool verbeteren.
2. Een daling van het aantal voortijdige schoolverlaters tot 20% (conform Lissabonakkoord)
3. Bevorderen van integratie op scholen
4. Vergroting van ouderbetrokkenheid
5. Meer diversiteit in oudercommissies en ouderraden

Integratie via onderwijs

In de afgelopen kabinetsperiode zijn het bevorderen van burgerschap en sociale integratie een wettelijk opdracht van het onderwijs geworden. De school is de plaats waar jongeren met uiteenlopende etnische of culturele achtergronden met elkaar in contact kunnen komen. In het onderwijs zijn leraren en leerlingen dagelijks bezig om integratieoplossingen gestalte te geven. Zij moeten als het ware dagelijks uitvinden wat integratie in een concrete schoolsituatie kan betekenen en daar dan oplossingen voor bedenken. Segregatie op scholen heeft deels te maken met segregatie in wijken.

Als we in Lelystad kijken naar de spreiding van gewichtenleerlingen (en dan gaat het om de nieuwe gewichtenregeling: dus op basis van opleidingsniveau) kunnen we concluderen dat deze niet evenredig zijn verdeeld over de scholen. Uit de leerling-telling van 1 oktober 2006 blijkt dat het percentage gewichten leerlingen verschilt van 0% op de ene school tot 97% op een andere. In 2005/2006 was het percentage gewichtenleerlingen (en hierbij ging het wel om gewichtenregeling op basis van herkomst) binnen het openbaar onderwijs 33%, in het protestants-christelijke onderwijs 23% en rooms-katholieke onderwijs 25%. Bij de totstandkoming van de LEA is het voorkómen van segregatie in het onderwijs als onderwerp opgenomen.

Een of tweetalig opvoeden?

Iedere ouder wil het beste voor zijn kind. Dat staat buiten discussie. Een goede beheersing van de Nederlandse taal is een voorwaarde voor een geslaagde schoolcarrière in Nederland. Voor te veel allochtone kinderen geldt nog steeds dat ze op 4 jarige leeftijd, als ze voor het eerst in de school komen, weinig of geen Nederlands spreken. De oorzaken zijn divers. De ouders spreken geen Nederlands, en/of het kind is niet naar de kinderopvang/peuterspeelzaal geweest en/of de ouders spreken bewust met het kind een eigen taal.

Door middel van inburgering investeren we in de eerste groep, en met het nieuwe beleid ten aanzien van de voorschoolse periode proberen we de tweede groep zo klein mogelijk te maken.

Bij die derde groep (de ouders spreken bewust met het kind een eigen taal) speelt de overtuiging dat het kind eerst beter zijn eigen taal moet leren om op die manier te kunnen communiceren met opa en oma in het land van herkomst van ouders een doorslaggevende rol. Wat deze ouders niet lijken te beseffen of waar ze weinig rekening mee houden is het feit dat het kind op deze manier al bij de eerste schooldag een achterstand heeft ten opzichte van zijn eigen leeftijdsgenoten. In de praktijk blijkt dat z'n achterstand moeilijk of niet meer in te halen is.

Primair is dit de verantwoordelijkheid van de ouders – dit neemt niet weg dat er een rol is voor de gemeente en andere instellingen. Het genereren van urgentiebesef en mobilisering van alle ouders om hun kinderen op een zo vroeg mogelijk leeftijd in staat te stellen de Nederlandse taal goed te leren – is hierbij een voortdurend aandachtspunt.

Wat gaan we doen?

- Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)
- Het aanbieden van peuterspeelzaalwerk als basisvoorziening
- Vroegsignalering en doorverwijzing
- (Brede) school en integratie
- Meer stages voor (allochtone) cursisten
- Levensbeschouwelijk vormingsonderwijs - instrument voor sociale integratie

Voor- en Vroegschoolse Educatie

Het streven in de voorschoolse periode is alle kinderen een goede start voor hun maatschappelijke loopbaan te bieden. Dat gebeurt met basisvoorzieningen zoals het

consultatiebureau, peuterspeelzalen, kinderopvang en scholen, en door gericht in te zetten door de programma's in het kader van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE). Om taalachterstand te voorkomen moet er op zo jong mogelijk leeftijd worden begonnen.

Consultatiebureau heeft een belangrijke signalerings- en doorverwijzingsfunctie

Bewustwording van het belang om het kind zo vroeg mogelijk Nederlands te leren is ook een aandachtspunt in het programma Jeugd. Wij vinden dat vanaf de geboorte van het kind een inschatting gemaakt moet worden hoeveel kans het kind heeft om in zijn vroege jaren Nederlands te leren. De consultatiebureaus bereiken bijna 98% van alle baby's en hun ouders. Op het moment dat zij signaleren dat ouders geen (of onvoldoende) Nederlands spreken, moeten zij deze ouders actief doorverwijzen. Deze ouders krijgen met voorrang taallessen aangeboden.

De (brede) school en integratie

De school is bij uitstek de plek van ontmoetingen van de kinderen en hun ouders. Autochtone en allochtone ouders hebben hier een belangrijke gemeenschappelijk belang en interesse. Ze delen de zorg voor hun kinderen. Ze willen het beste voor hun kind.

Maar hoe staat het met de ouderbetrokkenheid? Wat houdt dit precies in? En komen de verwachtingen van de leerkrachten ten opzichte van de (allochtone) ouders en de verwachtingen van de (allochtone) ouders ten opzichte van de leerkrachten overeen?

Een brede school biedt extra ontwikkelingskansen voor kinderen, ouders en buurtbewoners. In Lelystad zijn er 14 brede basisscholen. In de loop van 2008 zullen er 19 worden.

Hierbij een overzicht van een aantal doelen en activiteiten van de brede scholen:

- Na schooltijd wordt er een aanbod uitgevoerd in het kader van de verlengde schooldag. Kinderen kunnen een keuze maken uit verschillende sport/spel, kunst/cultuur en of sociaal culturele activiteiten;
- Bevordering van taalontwikkeling onder kinderen, ouders en/of wijkbewoners. Het buitenschoolse aanbod voor taalontwikkeling wordt uitgevoerd door de openbare bibliotheek, het ROC en waar mogelijk en gewenst ook door andere partners als VVNL;
- Bevordering ouderbetrokkenheid: de Brede School voegt een aantal ontmoetingsmomenten toe door het uitvoeren van naschoolse activiteiten gericht op ouders, waaronder de eindpresentaties van verlengde schooldag-activiteiten en de gezamenlijke sport- en spelactiviteiten voor ouders en kinderen;
- In Brede scholen met een wijkprofiel worden activiteiten uitgevoerd die wijkbewoners vanuit verschillende culturen samenbrengen.

Ouderbetrokkenheid

'Veel ouders missen de mogelijkheden om hun kinderen voor te bereiden op een samenleving waarvan ze de taal en de gewoonten niet kennen. De gelatenheid is al te zichtbaar, het gevoel dat alles van hen is afgenomen ook'

Land van aankomst, P. Scheffer

Zowel voor scholen als voor de ouders is de ouderbetrokkenheid van belang. Uit het onderzoek 'Ouderbetrokkenheid en Communicatie op de VO scholen' Lelystad 2005, uitgevoerd onder Marokkaanse, Turkse, Surinaamse en Antilliaanse ouders in het kader van het Preventiebeleid blijkt dat er een kloof bestaat tussen het voortgezet onderwijs en de allochtone ouders.

Onderzoek wijst uit dat allochtone ouders zich niet altijd bewust zijn van de rol die door de school van hen wordt verwacht. In hun ogen zijn de leerkrachten de experts – 'de school weet het hoe het moet'. Of ze schamen zich enorm dat ze de Nederlandse taal niet (altijd) machtig zijn en de termen die de leerkrachten hanteren niet begrijpen, dus blijven ze bij de rapportbesprekingen weg. Veel allochtone vrouwen achten zich niet in staat om hun kinderen te ondersteunen omdat ze zelf analfabeet zijn of heel weinig kennis hebben van de (Nederlandse) samenleving.

'Iets dat je niet hebt meegekregen, kun je ook niet geven', zegt een leerkracht van de basisschool de Zandbank in 2006 over ouderbetrokkenheid.

Zijn de leerkrachten voldoende geëquipeerd als het gaat om interculturele communicatie? Vinden de scholen interculturele communicatie wel belangrijk? Met name de periode in de groepen 7 en 8 en de overgang van primair onderwijs naar het voortgezet onderwijs wordt als een belangrijk overgangsmoment beschouwd waarin de betrokkenheid van de ouders van essentieel belang is. Zowel vanuit de ouders als vanuit de scholen is het signaal gegeven behoefte te hebben aan meer onderlinge betrokkenheid.

Dit onderwerp wordt verder uitgewerkt als een actiepoint 'Ouderbetrokkenheid bij schoolloopbaan' bij de Lelystadse Educatieve Agenda.

Meer stages voor (allochtone) cursisten

Een opleiding volgen is investeren in de toekomst. Het is investeren in jezelf en de samenleving. Na het eerste jaar, na de theoretische basis, wordt de stap gezet naar de praktijk. Het blijkt dat er in het algemeen te weinig stageplaatsen zijn in het MBO. Vooral cursisten met een allochtone afkomst hebben vaak veel moeite om een stageplaats te vinden. De leerlingen denken dat hun allochtone afkomst de reden is dat ze niet worden aangenomen. Het feit dat ze een hoofddoek dragen speelt soms ook een rol. En zonder stage – geen diploma.

Het aanbieden van een opleiding moet tegelijk een stageplaats impliceren. We willen hier specifieke afspraken maken met de aanbieders van de opleidingen om meer verantwoordelijkheid te nemen voor het hele traject – opleiding en stage. Dit onderwerp wordt verder uitgewerkt bij actiepoint Aansluiting stage van VMBO en MBO en uitbreiding stageplaatsen bij de LEA.

Levensbeschouwelijk vormingsonderwijs - instrument voor sociale integratie

Levensbeschouwelijk Vormingsonderwijs (LVO) aan de leerling van openbare basisscholen wordt ingezet ter bevordering van tolerantie en uitwisseling van kennis en begrip van de leerlingen als toekomstige burgers. Tevens levert LVO een bijdrage aan de bevordering van democratisch burgerschap en sociale integratie. Het accent komt meer te liggen op het realiseren van meer ontmoetingen/contacten tussen diverse leerlingen en scholen (o.a. ontmoetingen ihkv lessen van levensbeschouwelijk vormingsonderwijs).

4.2 Een geslaagde inburgering

*'De prijs van het blijven is dat men de moeite neemt om te leren. En leren is wat anders dan afweten'.
Land van aankomst, P. Scheffer*

Het hebben van elementaire basiskennis van basisnormen en waarden, kennis van onze gemeenschappelijke Nederlandse taal en ook de net zo belangrijke sociale vaardigheden zijn een vereiste voor het wel of niet slagen in onze samenleving. Het doel van inburgering is in de eerste plaats het wegwerken van (taal)achterstanden en het bevorderen van kennis over de Nederlandse en Lelystadse samenleving onder nieuwe Nederlanders. Dit, met als resultaat dat iedereen voldoende bagage heeft om volwaardig deel te kunnen uitmaken van de Lelystadse gemeenschap.

De komende jaren wordt gekoerst op een aanzienlijke vergroting van de kwaliteit van de inburgering door participatie in te zetten als instrument voor inburgering. De vastgestelde Lelystadse inburgeringvisie veronderstelt de komende jaren een ambitieuze inhaalslag met als eindresultaat dat in 2012 alle inburgeringsplichtigen en inburgeringsbehoefteigen actief bereikt zijn en/of op traject gezet zijn.

Emancipatie via inburgering

De participatie van inburgeraars zal in de inburgeringstrajecten een centrale plaats krijgen. Pas dan kan inburgering daadwerkelijk bijdragen aan emancipatie en integratie. In het beleidsplan 'Nieuwe Nederlanders op weg naar inburgering' wordt ingezet op een kwalitatieve omslag van de inburgering naar grotere participatie, door zoveel mogelijke mensen een startkwalificatie te laten halen zodat ze duurzaam aan het werk kunnen. Door inburgeringstrajecten meer interactief te maken en inburgeraars in direct contact te brengen met de omgeving waarin zij inburgeren wordt inburgering tot een oefening in sociale integratie en burgerschap gemaakt.

De visie van de gemeente op inburgering is:

De gemeente Lelystad streeft naar een samenleving waaraan iedere burger volwaardig kan deelnemen en waarbij extra aandacht wordt besteed aan degenen die buiten de boot (dreigen te) vallen. Een krachtig stimulerend, ondersteunend en richtinggevend inburgeringsbeleid is hier een middel voor.

Lelystad wil:

- dat alle burgers van Lelystad de Nederlandse taal goed beheersen, zich verstaanbaar maken en zichzelf goed kunnen uiten;
- dat alle burgers van Lelystad de Nederlandse normen en waarden kennen, herkennen en erkennen;
- dat alle burgers van Lelystad voldoende kennis hebben van de Lelystadse samenleving;
- dat indien haalbaar zoveel mogelijk burgers in het bezit zijn van een erkend opleidingsdiploma dat ook toekomstperspectief biedt.

Op basis van deze missie en visie heeft het college en raad zich in juni 2006 uitgesproken over een aantal uitgangspunten en een ambitie voor een eindscenario: het integratiescenario.

Wat willen we bereiken?

1. Het wegwerken van (taal)achterstanden en het bevorderen van kennis over de Nederlandse en Lelystadse samenleving onder nieuwe Nederlanders.
2. Betere monitoring en regievoering in de uitvoering van de nieuwe wet inburgering.

Wat gaan we doen?

- Sturen op uitvoering: Realisatie prestatieafspraken met het rijk;
- Urgentiebesef van de doelgroep - voorwaarde voor het slagen van inburgeringstrajecten;
- Meer maatwerk en meer participatie;
- Lelystadse Inburgeringsagenda - Deltaplan inburgering;
- Informele Nederlandse taal- en conversatielessen blijven nodig.

Realisatie van de prestatieafspraken met het rijk

Voor de periode 2007 tot en met 2009 zijn de volgende prestatieafspraken gemaakt met het rijk:

Onderwerp:	Aantal
Handhavingbeschikkingen en kennisgevingen	280
Inburgeringvoorzieningen voor uitkeringsgerechtigden	294
Inburgeringvoorzieningen voor oudkomers zonder inkomsten uit werk of uitkering	605

De indicatoren zijn opgesteld op basis van de gerealiseerde aantallen inburgeringstrajecten in de afgelopen jaren.

Hierbij een overzicht van de doelgroepen die in aanmerking komen voor een gemeentelijk aanbod - inburgeringsprogramma:

Doelgroepen	Categorie	Aanbod (inburgeringsprogramma)	Lelystad kiest voor:
Inburgeringsplichtige nieuwkomers	Asielmigranten	Moet aanbod krijgen	Moet aanbod krijgen
	Geestelijke bedienaren	Moet aanbod krijgen	Moet aanbod krijgen
	Alle overige nieuwkomers (waaronder gezinsvormers- en herenigers)	Kan aanbod krijgen	Aanbod doen aan alle overige nieuwkomers
Inburgeringsplichtige oudkomers	Asielmigranten	Moet aanbod krijgen	Moet aanbod krijgen
	Geestelijke bedienaren	Moet aanbod krijgen	Moet aanbod krijgen
	Alle anderen	Kan aanbod krijgen	Aanbod doen
Vrijwillige inburgeraars (inburgeringsbehoefte)	Allen die onder de definitiebepalingen van de regeling vallen (genaturaliseerde) Nederlanders en EU-burgers)	Kan aanbod krijgen	Aanbod doen

Handhaving en eigen bijdrage

De inburgeraars die een bijstandsuitkering ontvangen, zijn inmiddels in kaart gebracht. Binnenkort krijgt deze groep (verplicht) een inburgeringstraject. We staan voor handhaving. Als iemand niet meewerkt volgt korting op de uitkering.

Een inburgeringstraject is een enorme investering van de gemeente voor de inburgeraar. Van de inburgeraar verwachten we 100% inzet en een eigen bijdrage van in totaal 270 euro.

Dit is een wettelijke verplichting en we zullen dit handhaven.

Voor de mensen die aantoonbaar vanwege specifieke omstandigheden, bijvoorbeeld schuldenproblematiek, de eigen bijdrage niet kunnen betalen, wordt de mogelijkheid overwogen om een uitzondering te maken.

Na het behalen van het inburgeringsexamen is er een beloning voor de inburgeraars; ze krijgen de eigen bijdrage terug.

Urgentiebesef van de doelgroep – voorwaarde voor het slagen van inburgeringstrajecten

In de praktijk valt het vinden en motiveren van de niet-uitkeringsgerechtigden inburgeraars nogal tegen. Dit is een landelijk beeld.

In Lelystad wordt dit beeld bevestigd door de resultaten uit de enquête 'Samen Leven' 2006.

Hierin wordt gevraagd naar de prioriteitenlijsten van de burgers. Het leren van de Nederlandse taal komt pas terug op de 5-de en 6-ste plaats voor de Marokkaanse en Turkse Lelystedelingen. Dat terwijl deze groepen het leren van de Nederlandse taal het meest nodig hebben. Zij geven meer prioriteit aan het aanpakken van discriminatie, het krijgen van een betaalde baan en goede zorg voor hun kinderen.

Om deze groep toch te motiveren zal de nadruk moeten liggen op de meerwaarde die een inburgeringstraject voor hen zal hebben. Hierbij moet het besef ontstaan dat het één – het leren van de Nederlandse taal – met het andere te maken heeft, nl. het goed begeleiden van hun kinderen en/of het vinden van een betaalde baan.

Kortom; het slagen van de inburgeringstrajecten is voor een groot deel afhankelijk van het besef bij inburgeraars over het belang van inburgering voor de korte en lange termijn.

Eind 2008 zal een tussentijdse evaluatie gemaakt worden over aanpak en resultaten van inburgering in Lelystad.

Versterking verbinding inburgering en participatie door meer maatwerk en meer participatie

De gemeente Lelystad wil maatwerk bieden. Dit betekent: inburgeringsprogramma's die passen bij de behoefte van de individuele inburgeraar. Uitgangspunt is het behalen van duurzaam rendement van de inburgering. Om dit te bereiken wordt ingezet op duale inburgeringsprogramma's, die inburgering koppelen aan bijvoorbeeld onderwijs, werk of maatschappelijke participatie. Wij streven er dan ook naar dat een inburgeraar aan het inburgeringstraject een tastbaar diploma/starkwalificatie/werk overhoudt. Daarbij geldt dat het voor de inburgeraar niet interessant is waar het geld vandaan komt, maar wel wat de aan het eind het traject de meerwaarde is geweest. Zo wordt een inburgeringstraject voor een uitkeringsgerechtigde gecombineerd met het reïntegratietraject.

Dit komt voort vanuit de overtuiging dat een kwalitatief goed traject (met als resultaat een diploma/certificaat/werk/participatie) de inburgeraar én de samenleving op de lange termijn veel meer opleveren.

Uitgangspunt van de duale inburgeringsprogramma's is 'lerend participeren'. Beide elementen, taalverwerving en participatie, worden hierbij in samenhang vormgegeven. Zo heeft de taalverwerving betrekking op de participatieactiviteiten en hebben de participatieactiviteiten een expliciete rol in het stimuleren, ondersteunen en faciliteren van het taalverwervingsproces.

Bij de duale inburgeringsprogramma's worden verschillende vormen van duaal leren, gekoppeld aan de ambities en doelen van de inburgeraar, onderscheiden:

1. inburgering met re-integratie
2. inburgering met (beroeps)opleiding
3. Inburgering en opvoedingsondersteuning
4. inburgering met vrijwilligerswerk
5. inburgering met werk

1- Inburgering met reïntegratie

Voor inburgeraars met een uitkering en inburgeraars die geen uitkering hebben, maar wel willen werken ('nug-er') heeft de gemeente in het kader van de Wet Werk en Bijstand (WWB) een mogelijkheid om reïntegratievoorzieningen aan te bieden. Dankzij de aantrekkende economie heeft een groeiende groep potentiële inburgeraars weer perspectief op werk. Deze groep bevindt zich in een goede uitgangspositie voor een succesvol inburgeringsprogramma gekoppeld aan

reïntegratie, waarmee zij hun (conjunctureel gevoelige) positie op de arbeidsmarkt kunnen versterken.

De gemeente wil met deze inburgeringstrajecten de grote groep niet-actieve inburgeraars een duaal programma aanbieden in de vorm van combinaties van reïntegratie en inburgering. Hierbij wordt zoveel mogelijk ook aangesloten bij initiatieven uit de reïntegratiesector.

2- Inburgering met (beroeps)opleiding – met succes uitgevoerd in Lelystad

In de afgelopen jaren is er in het MBO veel geïnvesteerd in het ontwikkelen van geïntegreerde trajecten (GIT). Hierbij wordt het leren van de Nederlandse taal gecombineerd met het volgen van een beroepsopleiding. Zo wordt de taal functioneel, contextueel en inhoudsgericht geleerd. In de afgelopen jaren hebben in Lelystad een aantal allochtone vrouwen met succes een beroepsopleiding gevolgd (opleiding zorg of onderwijsassistente) in het kader van hun inburgeringsprogramma.

3- Inburgering met opvoedingondersteuning

Om de taalvaardigheid van jonge kinderen te stimuleren is het noodzakelijk dat de ouders van de kinderen door inburgeringsprogramma's de Nederlandse taal goed beheersen.

De voorschoolse educatie van kinderen, en de rol die ouders daarbij kunnen spelen, bieden een goede uitgangspunt voor het aanbieden van duale programma's. Ouders kunnen immers hand-in-hand met activiteiten op het terrein van de opvoedingsondersteuning, een inburgeringsvoorziening aangeboden krijgen. Het streven is alle ouders die inburgeringsplichtig of -behoefstig zijn en waarvan de kinderen in aanmerking komen voor de Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE), een inburgeringsprogramma te laten volgen. Wij willen het VVE programma en het inburgeringsprogramma zowel inhoudelijk als organisatorisch op elkaar af stemmen.

4- Inburgering en vrijwilligerswerk

Niet voor een ieder die een inburgeringsprogramma volgt, is arbeidsparticipatie op korte termijn realistisch. Voor deze personen, kan vrijwilligerswerk een belangrijke bijdrage leveren aan taalverwerving en integratie.

Ter stimulering van maatschappelijke participatie van allochtone vrouwen bijvoorbeeld, heeft het kabinet, in samenwerking met een aantal partners, het project "Duizend en één Kracht" opgezet. Dit zijn trajecten die aansluiten op de diverse behoeften van allochtone vrouwen. Van laagdrempelige, activerende taalmaatjesprojecten op de inburgering tot aan EVC (erkenning van Eerder Verworven Competenties) trajecten met een concrete link naar arbeid en/of een beroepsopleiding. Duizend en één Kracht zorgt voor een concrete verbinding tussen inburgering en maatschappelijke participatie.

5- Inburgering met werk

Naast inburgeraars die via reïntegratie en inburgering in de arbeidsmarkt moeten instromen, zijn er ook inburgeraars die reeds werk hebben en over onvoldoende taalvaardigheid beschikken om duurzaam op de arbeidsmarkt te participeren.

Begin 2008 neemt het Rijk het initiatief om in overleg met gemeenten en sociale partners te inventariseren hoe deze werknemers, bij voorkeur in combinatie met beroepsvaardigheden, alsnog een inburgeringsprogramma kunnen krijgen.

Opstellen en uitvoeren van de Lelystadse Inburgeringsagenda

In het vervolg van de uitvoering van het Deltaplan Inburgering wordt, in samenwerking met de directie Inburgering en Integratie (ministerie van VROM), een lokale inburgeringsagenda opgesteld.

Doelstelling van Deltaplan Inburgering is: 'Verbeteren van de kwaliteit van de inburgering, zodat mensen hun inburgering afronden met een hoger niveau en economisch, sociaal en cultureel participeren in de samenleving'

Concretisering van de doelstelling van het Deltaplan vindt plaats in de lokale inburgeringsagenda. De uitvoering van dit Deltaplan is een gezamenlijke opgave voor de gehele Nederlandse samenleving, in al haar geledingen. Individuele burgers, maatschappelijke organisaties, de sociale

partners en de uitvoeringpartners op het terrein van inburgering zijn uitgenodigd om hieraan bij te dragen.

Taalonderhoud blijft nodig

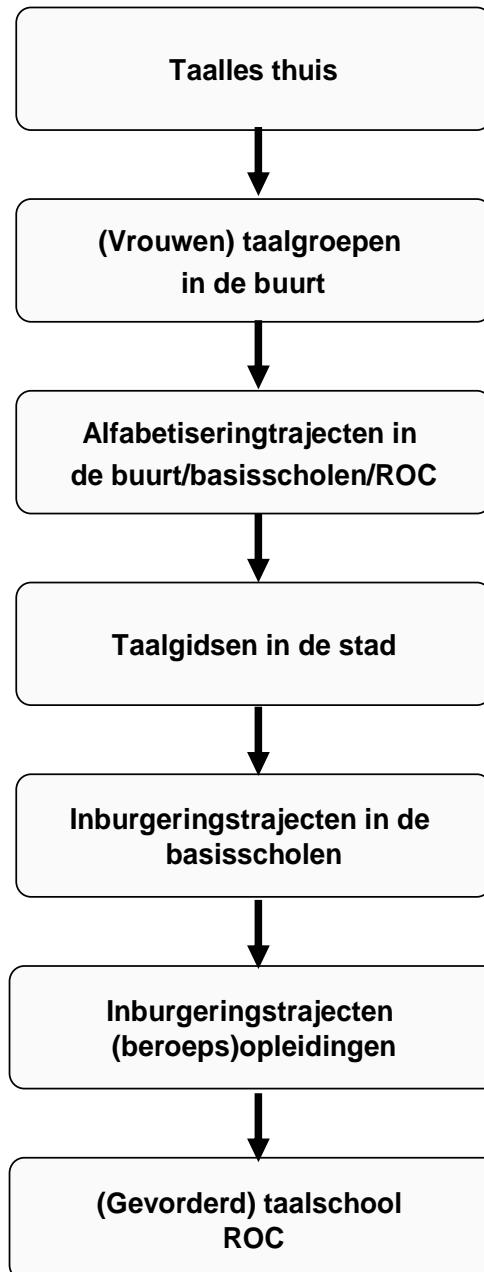
Taal leren is een stap, maar taal en de sociale contacten onderhouden is een andere. Vooral veel allochtone (jonge) vrouwen hebben hiermee te maken. Ze zijn bezig met de inburgeringstrajecten en tegelijkertijd is dit een drukke periode dankzij de opvoeding van de kinderen. Veel van deze vrouwen kiezen er voor om thuis te blijven. Meestal krijgen ze geen uitkering en hebben ze weinig sociale contacten buiten de eigen kring. Dit maakt hen nogal 'onzichtbaar'.

Dit heeft als gevolg dat ze de taalkennis die ze hebben opgedaan niet kunnen onderhouden. De praktijk van de afgelopen jaren leert dat laagdrempelige initiatieven zoals taallessen thuis (VVN), Gilde SamenSprak (Pluspunt vrijwilligerswerk), conversatielessen en andere initiatieven in de wijk juist goed zijn voor het onderhouden van de taal en de sociale contacten voor deze vrouwen. De gemeente wil een netwerk met laagdrempelige voorzieningen aanbieden en onderhouden waarin de mensen, die behoefte hebben om met de taal bezig te zijn, dit ook op een creatieve en uitnodigende manier kunnen doen. Meestal gaat het niet alleen om de taal maar ook over relevante actuele thema's.

Onderstaand vindt u een schema van de Lelystadse taalketen. Afhankelijk van de behoefte en het niveau kan men op ieder onderdeel van de taalketen instappen. Niet iedere trede hoeft gevolgd te worden om het gewenste resultaat te bereiken.

Lelystadse taalketen

Lelystad, december 2007

Doelgroep taalonderhoud

- Analfabete allochtone vrouwen die nooit echt zelfredzaam zullen worden en voor wie deze bijeenkomsten een middel zijn om de kennis van de taal en sociale contacten te onderhouden;
- Allochtone vrouwen die klaar zijn met inburgeringstrajecten en die bewust kiezen om thuis te blijven en voor de kinderen te zorgen;
- Vluchtelingen/allochtone mannen en vrouwen die naast de cursussen Nederlands ook aanvullend, extra conversatieles nodig hebben – zoals de cursussen van VVNL.

Voorwaarden voor subsidie taalonderhoud

Op basis van het gemeentelijke beleid kunnen organisaties in de periode 2008-2012 voor de volgende activiteiten subsidie aanvragen:

- Nederlandse taalonderhoud/conversatielessen;
- Het gaat om laagdrempelige cursussen/bijeenkomsten georganiseerd door vrijwilligers;
- Werving en toeleiding naar een inburgerings- of educatietraject;
- Duurzame participatie na het traject;
- Taalles wordt gegeven door een vrijwilliger/docent die de Nederlandse taal als eerste taal heeft.

Om het aanbieden van taalonderhoud te stimuleren wordt subsidie beschikbaar gesteld. Participatie en de vorming van ketens tussen verschillende organisaties staan hierin centraal.

4.3 Succesvol naar werk

Meetellen op de arbeidsmarkt

Voor de emancipatie van allochtonen is vergroting van hun arbeidsparticipatie essentieel. Positieverwerving krijgt zijn beslag op de arbeidsmarkt. Daarom is het cruciaal dat er voor de niet-westerse allochtonen reële perspectieven op werk en op een beroepsloopbaan zijn. Arbeid maakt de mens (economisch) onafhankelijk en doorbreekt het sociale isolement waarin sommigen zitten. Daarnaast is werken een kans om zelf te ontwikkelen en te ontplooien en het eigen netwerk te vergroten, .

Kennis is macht maar kennissen zijn machtiger – het belang van netwerken

Een van de uitkomsten van diverse onderzoeken is dat het ontbreken van de relevante sociale netwerken een van de oorzaken is dat allochtonen moeilijk aan het werk komen. Het ontbreekt deze doelgroep aan belangrijke/betekenisvolle netwerken.

Netwerken helpt bij de oriëntatie op een baan en helpt de werkzoekenden om ingangen te vinden om aan een baan te komen. Veel allochtonen hebben een klein netwerk en daardoor missen ze de 'goede' kruiwagens die nodig zijn om bij een werkgever binnen te komen. We hebben het over sociaal kapitaal. De jonge generatie allochtonen is dit sociaal kapitaal aan het opbouwen door middel van actieve deelname in het middenveld, stages, bijbaantjes maar ook zij hebben soms moeite om aan een baan te komen.

De gemeente wil hierin een bijdrage leveren door dit hoog op de overlegagenda met het bedrijfsleven te zetten, door initiatieven te nemen en initiatieven van derden te ondersteunen, mede met het doel om de koppeling van diverse netwerken tussen de allochtonen en autochtonen mogelijk maken.

Dit onderdeel van de nota richt zich op het wegnemen van specifieke belemmeringen op de arbeidsmarkt en het bevorderen van zelfstandig ondernemerschap. Centrale aspecten hiervan zijn: de verbetering van de doorstroming van niet-westerse leerlingen naar stages, meer geïndividualiseerde begeleiding bij stages, training in baanverwervings- en sollicitatievaardigheden, bevorderen waar mogelijk van het behalen van een startkwalificatie, versterking van zogeheten *soft skills* (sociaal-emotionele competenties).

Veel integratieproblemen zijn terug te voeren op de mismatch tussen het opleidingsniveau van een groot deel van de minderheden en het kennis- en vaardigheidsniveau dat de samenleving en de economie vragen (Landelijke jaarnota integratiebeleid 2006).

Werkloosheid situatie niet-westerse allochtonen in Lelystad (eind 2006)

- Werkloosheid onder niet-westerse allochtonen meer dan twee keer hoger dan onder autochtonen.
- Werkloosheid in Lelystad is ook meer dan twee keer hoger dan landelijk voor niet-westerse allochtonen.
- 1088 allochtonen geregistreerd als niet werkende werkzoekende (NWW-ers).
- Meerderheid allochtonen (57%) heeft hooguit een opleiding op vmbo-niveau (geen startkwalificatie)
- Ruim driekwart (76%) van de werklozen is een fase 2 ofwel 'met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

In de enquête 'Samen Leven' wordt nog eens bevestigd dat de allochtone Lelystedelingen heel graag willen werken. Na aanpak van discriminatie in de eerste plaats, staat de wens om betaald werk te hebben in de tweede plaats in het gepresenteerde 'prioriteitenlijstje'. Ze geven aan dat als de gemeente ergens zou moeten investeren, dat in de eerste plaats met het doel moet zijn om hen te helpen duurzaam aan het werk te komen.

In de 'Jaarnota Integratie' 2006 wordt aangegeven dat uit diverse onderzoeken blijkt dat de werkgevers in tijden van laagconjunctuur selecteren op opleidingsniveau en beheersing van de Nederlandse taal. Dat treft vooral de allochtonen zonder werkervaring en met weinig opleiding. Daarom willen we juist investeren in duurzame oplossingen. Voor de mensen die het aankunnen, willen we zorgen dat ze een startkwalificatie kunnen halen.

Redenen van werkloosheid

Uit de 'CWI gegevens' van eind 2006 blijkt dat 57 % van de werkzoekende allochtonen geen startkwalificatie heeft. In de burgerenquête 'Samen Leven' blijkt dat de beheersing van de Nederlandse taal gebrekkig is en dat het een obstakel is om werk te vinden. Daarnaast spelen de volgende factoren een rol:

- (gebrekkige) kennis van de arbeidsmarkt
- het niet beschikbaar zijn van de relevante sociale netwerken.
- het aanbod/werk in de regio
- negatieve beeldvorming (discriminatie)
- discriminerende werving- en selectiepraktijken

Een aantal van deze belemmeringen wordt (deels) door andere beleidsterreinen aangepakt. In het kader van inburgering wordt *taalbeheersing* en het krijgen van een *startkwalificatie* aangepakt. Meer dan in het verleden wordt het behalen van een startkwalificatie een vereiste. De gemeente Lelystad was een voorloper bij het koppelen van het behalen van een startkwalificatie aan het inburgeringstraject.

Het percentage bijstandgerechtigden kan ook beschouwd worden als indicator voor het overkoepelende begrip 'zelfredzaamheid'. Als kengetal voor verbeterde toerusting zou het aandeel uitkeringsgerechtigden onder allochtone inwoners (7,2% eind 2006) meer met dat van autochtone inwoners (2,5%) overeenstemmen. De overige aanbevelingen zijn verwerkt in doelen of inspanningen.

Wat willen we bereiken?

1. Toename van arbeidsparticipatie van alle inwoners.
2. Evenredige vertegenwoordiging doelgroepen onder werklozen
3. Geen noemenswaardige verschillen in kansenbeleving naar doelgroepen
4. Verbetering van de arbeidsmarktpositie van allochtone inwoners

Wat gaan we doen?

- Participatiefonds biedt ruimte voor maatwerk
- Reïntegratie-instrumentarium, sociale activering, verloning, werkstages, en loonkostensubsidie subsidies.
- Vrijwilligerswerk als opstap naar werk
- Contract compliance
- Uitvoering Bestuurlijk Arrangement (BA) Antilliaanse & Arubaanse risicojongeren
- Specifieke aanpak voor hoog opgeleiden
- Meer maatschappelijk verantwoord ondernemen

Participatiefonds biedt ruimte voor meer maatwerk

De ontschotting van participatiebudgetten biedt belangrijke mogelijkheden voor meer maatwerk. Het participatiefonds beoogt een bijdrage te leveren aan het vergroten van de arbeidsparticipatie, inburgering en het bevorderen van de maatschappelijke participatie door deelname aan een educatie. De gemeente heeft meer ruimte om een afweging te maken in welke mate zij meer of minder nadruk leggen op één of meerdere doelen.

Vrijwilligerswerk als opstap naar werk

Er wordt gezegd dat allochtonen niet doen aan vrijwilligerswerk. Dit klopt niet. De allochtonen (vooral eerste generatie) zijn minder bekend met het begrip 'vrijwilligerswerk' en de inhoud van het werk. Maar veel allochtonen verrichten zeker vrijwilligerswerk. Ze doen het op een niet georganiseerde manier en beperken zich tot de eigen groep (familie, vrienden en moskee). Het betrekken van meer allochtonen bij het vrijwilligerswerk is in een speerpunt van de nota 'Voor elkaar'. Een van de aandachtspunten is het bekend maken van allochtonen met de instanties waarvoor vrijwilligers gevraagd worden. Daarnaast is vrijwilligerswerk een manier om te investeren in het eigen sociaal kapitaal.

24 allochtone vrouwen hebben coaches gevonden op weg naar een baan

Tijdens de installatiebijeenkomst van het p-team in maart 2007 hebben diverse organisaties en functionarissen zich aangemeld om als coach te fungeren en 24 allochtone vrouwen te begeleiden bij het zoeken van een baan. Onder andere het ROC, de gemeente, de politie, Coloriet, Axion, Bos-advies en een basisschool.

De mensen die 'aanboden', een coachingsplaats ter beschikking stelden, spraken namens de organisaties maar het gaat vooral over de kennis/kunde en de netwerken die deze personen bereid zijn beschikbaar te stellen aan de vrouwen die een baan willen vinden.

De kracht van het project zal ook vooral liggen in de persoonlijke betrokkenheid en de toewijding van de 'coaches'.

Gemeente gebruikt haar koopkracht voor meer arbeids- of opleidingskansen voor doelgroepen - contract compliance

Gemeentebreed wordt bij het vergeben van opdrachten aan bedrijven de voorwaarde opgenomen dat een deel van de werkzaamheden gerealiseerd wordt met personen die een achterstand hebben tot de arbeidsmarkt.

Concreet wordt dit uitgewerkt in de nieuwe inkoopvoorwaarden die de gemeente Lelystad met de opdrachtnemers afsluit. Voorbeelden hiervan zijn lopende projecten in de bouw of contracten die met uitzendbureaus worden gesloten.

Uitvoering Bestuurlijk Arrangement (BA) Antilliaanse & Arubaanse risicjongeren

Een aanzienlijk deel van de Antilliaanse en Arubaanse jongeren heeft problemen om aansluiting te vinden bij de Nederlandse samenleving. Dit wordt onder meer zichtbaar in cijfers over criminaliteit, werkloosheid en schooluitval. Onderliggende oorzaken, zoals gezinsituatie, opvoeding en een gebrekkige persoonlijkheidsontwikkeling, spelen hierbij een belangrijke rol.

De gemeente Lelystad is een van de 21 gemeenten die een Bestuurlijk Arrangement Antilliaanse en Arubaanse risicjongeren heeft ondertekend met het ministerie van Justitie.

Hierin is een aantal activiteiten opgenomen gericht op Antilliaanse en Arubaanse risicjongeren. Met deze activiteiten willen we voor de Antilliaanse en Arubaanse jongeren systematisch en duurzaam een kansrijke startsituatie creëren zodat ze geen gedragsproblemen krijgen. Dit doen we door onder andere het creëren van laagdrempelige huisvesting, het vergroten van de mogelijkheden om een startkwalificatie te bereiken op de arbeidsmarkt en het intensiveren en uitbreiden van de toeleidingstrajecten naar de arbeidsmarkt. Het bestuurlijk arrangement loopt tot eind 2008.

De betrokkenheid en ondersteuning van de Antilliaanse en Arubaanse gemeenschap voor deze projecten is zeer essentieel. Het Antilliaanse & Arubaanse Beraad in Lelystad heeft een zeer moeizaam begin gekend. Niettemin vinden we de betrokkenheid van deze gemeenschap zeer belangrijk voor de toekomst.

Toekomst: Bestuurlijke arrangementen – nieuwe stijl

Op basis van de ervaringen met de Bestuurlijke Arrangementen wil het rijk samen met de gemeenten komen tot een samenhangend, duurzaam en niet-vrijblijvend investeringsprogramma voor de Antilliaanse en Arubaanse risicjongeren. Het rijk komt binnenkort met een investeringsprogramma voor deze jongeren.

Gebruik maken van de capaciteiten van iedereen - Specifieke aanpak voor hoog opgeleide vluchtelingen

Een aparte groep vormen vluchtelingen en mensen die onder de pardon-regeling vallen. Veel van deze vluchtelingen zijn hoog opgeleid. Ook na hun komst in Nederland hebben ze de wens en de ambitie om zich in te zetten en op niveau te werken. Vluchtelingen hebben moeite om een baan te vinden en als ze een baan vinden is dat vaak onder hun niveau. Daarom willen we voor de vluchtelingen dat ze naast of tijdens het inburgeringstraject de mogelijkheid hebben een hogere opleiding te volgen. De samenloop van de inburgeringmiddelen met reïntegratiemiddelen maakt het mogelijk om deze trajecten te betalen. De kans is groot dat, als deze groep de mogelijkheid krijgt om voor een hogere opleiding te kiezen, ze eerder en duurzaam uit de afhankelijke positie van uitkeringgerechtigde zullen komen. Onze afdeling Werk en Inkomen zal hiervoor een aanpak en beleidsregels ontwikkelen.

Meer maatschappelijk verantwoord ondernemen

Werkgevers willen steeds meer maatschappelijk verantwoord ondernemen. Een van de manieren om dit te bereiken is door vorm te geven aan diversiteitsbeleid binnen het bedrijf.

De gemeente kan hier een bijdrage leveren door haar visie over diversiteit (beleid) uit te dragen. Door de bedrijven op te roepen om meer oog te hebben voor de potentie en het talent onder de allochtone jongeren. Een diversiteit aan werknemers kan het bedrijf op meerdere manieren ten goede komen.

De gemeente kan dat doen in de overlegmomenten (overlegstructuren) waarin de gemeente zit. Hierbij een overzicht van de overlegstructuren die de gemeente heeft met:

- Bedrijfskring Lelystad
- Kamer van Koophandel
- VNO-NCW
- Top 25 bedrijven overleg
- Provinciaal Platform Arbeidsmarktbeleid
- Toonkamer [samenwerkingsverband UWV, CWI en gemeente (dienst Werk en Inkomen)].

4.4 Diversiteitbeleid bij de gemeente

'Het is niet goed als de gemeente ter wille van inburgering meer allochtonen in dienst zou nemen, hiervoor moeten normale regels op basis van KWALITEIT van personen van toepassing zijn' (man van autochtone herkomst - enquête Samen Leven 2006).

Diversiteit bij de gemeente is essentieel

Uit de enquête 'Samen Leven' (2006) blijkt dat activiteiten van de gemeente om het aandeel allochtone werknemers in de eigen organisatie te verhogen, de meest kritische reacties teweeg brengen. Voor veel inwoners van niet-westerse afkomst symboliseert deze maatregel de wens dat het personeel van de gemeente en andere instellingen een afspiegeling moet zijn van de lokale bevolking. Voor veel inwoners van autochtone herkomst vallen dergelijke maatregelen onder de noemer van 'positieve discriminatie',

Het is op dit moment niet bekend wat het percentage allochtone werknemers in onze organisatie is. Het ligt voor de hand dat deze substantieel lager is dan de 18,5% van de Lelystadse bevolking die van niet-westerse afkomst.

Diversiteit in een organisatie is moeilijk en kan problemen met zich meebrengen, maar bovenal is diversiteit een uitdaging. Daarbij is diversiteit door de vergrijzing geen keus maar meer een noodzaak.

Wat willen we bereiken?

1. Meer diversiteit in het personeelsbestand van de gemeentelijke organisatie
2. Meer diversiteit in de besturen van de non-profit sector

Wat gaan we doen?

- Meer diversiteit in het gemeentelijke personeel. Opstellen van een plan van aanpak diversiteit.
- Uitvoering project: Meer diversiteit in de besturen van de non-profit organisaties.

Meer diversiteit in het gemeentelijke personeel voor een betere dienstverlening

Het personeelsbestand van de gemeente Lelystad is geen afspiegeling van de Lelystadse samenleving. Diversiteit is goed voor de organisatie en goed voor de burgers. Meer diversiteit betekent: meer ideeën, meer kennis en meer perspectieven. Hierdoor kunnen wij onze burgers, waarvan 18.5% van niet-westerse afkomst is, beter bedienen. Ook heeft de gemeente een voorbeeldfunctie naar andere instellingen en werkgevers.

Een van de aanbevelingen van het Doeltreffendheidonderzoek is dat de gemeente meer diversiteit in haar eigen organisatie moet brengen en daarbij duidelijk moet maken dat de voorkeur voor personen met bepaalde kenmerken alleen plaatsvindt bij 'gelijke geschiktheid'. Binnenkort wordt een plan van aanpak diversiteit opgesteld.

Meer diversiteit in de besturen van de non-profit organisaties

Door de veranderende samenstelling van de Lelystadse bevolking realiseren maatschappelijke organisaties zich dat ze steeds vaker hun voorzieningen voor iedereen aantrekkelijk en toegankelijk zouden moeten maken. Een instrument is meer diversiteit in het werknemersbestand. Niet alleen in de uitvoering maar ook daar waar de beslissingen vallen: binnen het bestuur. Door middel van dit project willen we een bijdrage leveren aan de diversiteit/inkleuring van de stad – door mensen met een dubbele culturele achtergrond te trainen en in te zetten op bestuursfuncties in de non-profit sector.

Het project 'diversiteit in besturen van de non-profit sector realiseert voor Lelystad een kweekvijver met goed opgeleide, ambitieuze bestuurders met een eigen netwerk. Hieruit wordt een aantal

mensen geselecteerd met de juiste ambitie en worden ze getraind voor passende bestuursfuncties in sectoren op gebied van cultuur, zorg en welzijn, sport, onderwijs en wonen. De coaching/begeleiding bereikt niet alleen de kandidaten maar ook de 'ontvangende' besturen. Op die manier wordt niet alleen de instroom maar ook het 'blijven' en 'meedoen' gewaarborgd.

4.5 Emancipatie en participatie van allochtone vrouwen

Ook in Nederland is de emancipatie niet af

Emancipatie is het proces, gericht op het opheffen van een situatie van ongelijkwaardigheid van individuen of groepen en het creëren van een situatie van autonomie en zelfstandigheid voor iedereen. Allochtone vrouwen hebben vaak een dubbele achterstand. Ze hebben achterstand ten aanzien van de Nederlandse samenleving en achterstand ten aanzien van 'hun' mannen.

Emancipatie van allochtone vrouwen is van wezenlijk belang. Ze zijn de opvoeders van de jonge generatie Nederlanders die opgevoed wordt in twee culturen. Door de allochtone vrouwen zo veel mogelijk te betrekken bij de Nederlandse samenleving, hen in staat te stellen deze samenleving te begrijpen (inburgering) maar hen ook te motiveren aan deze samenleving deel te nemen, is de kans groot dat ze dat gevoel, van meedoen en erbij horen, aan hun kinderen met de paplepel meegeven. De moeder is ook een rolmodel. Een moeder die meedoet en voelt dat ze erbij hoort, geeft een sterk en belangrijk signaal aan het kind door.

Vrouwen hebben ondanks jarenlange emancipatie nog vaak minder keuzemogelijkheden, minder vrijheden dan mannen. Het tegengaan van ongelijkheid in de samenleving kan niet alleen door verwijzing naar de formele wetgeving in Nederland. Verschillen in de samenleving zijn vaak diepgeworteld en verstrengeld met opvattingen en denkbeelden over rolpatronen, identiteit, zelfwaardering en daarbij behorende keuzemogelijkheden. Bewustwording en emancipatie gaan hand in hand.

Maatschappelijk debat en bewustwording over ongelijke behandeling, rolpatronen, taboes en andere onderwerpen die de participatie belemmeren zijn dan ook van wezenlijk belang om participatie te bevorderen.

Wat willen we bereiken?

1. Het vergroten van de zelfredzaamheid en persoonlijke ontwikkeling van allochtone vrouwen en meisjes;
2. Meer dialoog rondom de positie van (allochtone) vrouwen in de Lelystadse samenleving;
3. Allochtone vrouwen actiever maken in de Lelystadse samenleving;
4. Het bevorderen van de emancipatie van mannen en jongens uit etnische minderheidsgroepen.

Waarom willen we een P-team in Lelystad?

'Omdat we als maatschappij veel meer gebruik moeten maken van de kracht van vrouwen en omdat goed voorbeeld goed doet volgen!

Deze vrouwen laten zien dat het de moeite waard is om je in te zetten, je droom of je ideaal te realiseren. Dat het kan en dat je dat zelf kunt zien in die vrouw die een rolmodel voor jou wil zijn.

*Tenslotte laat het P-team aan de hele samenleving zien dat iedereen **succesvol** en gelukkig kan zijn en dat een bepaalde kleur of afkomst er niet toe hoeft te doen'.*

Albert Kok, wethouder integratie en emancipatie,

Citaat uit een brief van stichting PaFemme gericht aan alle gemeenten december 2007

Wat gaan we doen?

- Inzet van vrouwelijke rolmodellen - het Participatie-team Lelystad ondersteunen;
- Activiteiten ondersteunen die de emancipatie en participatie bevorderen;
- Aansluiting zoeken met het project 'Duizend en één kracht';
- Bevorderen van de emancipatie van allochtone mannen en jongens.

Ondersteunen van het Participatie-team Lelystad

Traditionele opvattingen (van vrouwen en mannen) over de rol en positie van vrouwen leiden tot belemmeringen in de persoonlijke ontwikkeling van vrouwen en tot sociaal isolement. Daarnaast zijn wederzijds onbegrip en vooroordelen van invloed op de beeldvorming over allochtone vrouwen.

We gaan het P-team Lelystad ondersteunen en stimuleren in hun voorbeeldrol. De leden van het P-team dragen als ambassadrices bij aan het emancipatieproces van de allochtone vrouwen in Lelystad. Vanuit de gedachte dat het participatieproces begint bij de doelgroep zelf, wordt gebruik gemaakt van de kracht en potentie die daar aanwezig is.

De twaalf sterke en succesvolle vrouwen uit het P-team zijn het levende bewijs dat met doorzettingsvermogen en door interculturele samenwerking succes mogelijk is. Door deelname aan het P-team willen zij hun ervaringen delen. Deze succesvolle vrouwen vervullen hiermee een voortrekkersrol wat betreft het stimuleren en motiveren van vooral allochtone vrouwen om deel te nemen aan de samenleving.

Emancipatie – onderdeel van het stimuleringsbudget Burgerschap en binding – om activiteiten te ondersteunen

Activiteiten komen in aanmerking voor subsidie als ze gericht zijn op, of een bijdrage leveren aan: Het bevorderen van de emancipatie van vrouwen en mannen. Hierbij een aantal voorbeelden:

- het geven van trainingen, cursussen en themabijeenkomsten;
- het ontwikkelen van buddyprojecten;
- het linken van vrouwen aan bestaande maatschappelijke organisaties of voorzieningen;
- het geven van voorlichting over gelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen;
- het organiseren van een ludiek evenement om gelijkwaardigheid tussen mannen en vrouwen te promoten;
- het bespreekbaar maken van taboeonderwerpen zoals huiselijk geweld, uithuwelijken en seksualiteit;

Aansluiting zoeken bij het landelijke project 'Duizend en één Kracht'

Dit project van het ministerie van OCW samen met VWS, SZW en WWI, beoogt de instroom van in totaal 50.000 allochtone vrouwen in vrijwilligerswerk, de interculturalisatie van de vrijwilligersorganisaties en versterking van de keten van inburgering, maatschappelijke participatie en betaalde arbeid. Daarbij wordt zoveel mogelijk samengewerkt met bestaande trajecten en activiteiten, vooral op het gebied van inburgering en reïntegratie.

1. Het Project 'Duizend en één Kracht' dient verschillende doelen en subdoelen:
 - maatschappelijke participatie van (50.000) allochtone vrouwen door/in vrijwillige inzet;
 - als volgende stap na taalles en maatschappijoriëntatie;
 - als doel op zich: bijv. voldoening, sociale omgeving, meedoen;
 - als opstap naar betaald werk: werkervaring, netwerken, competenties (h)erkennen en ontwikkelen.
2. Doorstroom in de keten van inburgering en activering naar vrijwillige inzet en eventueel de arbeidsmarkt

- verbinden beleidsterreinen inburgering, maatschappelijke participatie en arbeidsmarkt;
- versterking maatschappelijke organisaties en instellingen door samenwerking en interculturalisatie.

Het ministerie van OCW zoekt partners/gemeenten om 'onderdelen' van dit project in hun gemeenten uit te voeren. Vanuit Lelystad zullen we kijken of we aansluiting kunnen vinden bij dit landelijke project.

Bevorderen van de emancipatie van allochtone mannen en jongens

De emancipatie van vrouwen wordt soms belemmerd door traditionele opvattingen van mannen. Allochtone meisjes en vrouwen geven steeds aan dat hierdoor spanningen ontstaan in opvoeding, huwelijk en gezin. Om de emancipatie en participatie van allochtone vrouwen niet in gevaar te brengen vinden we het belangrijk dat ook allochtone jongens en mannen zich emanciperen. Met het ministerie van OCW zullen we afspraken maken over het besteden van aandacht aan de emancipatie van mannen en jongens. Het gaat hier om ondersteuning te krijgen voor lokale initiatieven.

5 Sociale integratie

*'De vrijheden van het nieuwe land worden niet gulzig omarmd, ze worden eerder als een bedreiging ervaren. Wie de moeite neemt om zich een voorstelling te maken van de ervaring van de meeste nieuwkomers, begrijpt dat de aankomst in een geheel nieuwe wereld duizelingwekkend is'.
Land van aankomst, P. Scheffer.*

Meedoen vanuit gedeelde interesses

Sociale integratie is meedoen, contacten aangaan, samenwerking zoeken over de scheidslijnen heen van etniciteit, cultuur en levensbeschouwing.

Acceptatie van verschil en gemeenschappelijkheid ontstaat wanneer mensen elkaar leren kennen en met elkaar omgaan. Door met elkaar in gesprek te raken krijgen we meer zicht op elkaars achtergronden en motieven. De interculturele dialoog en het uitwisselen van meningen helpen bij het doorbreken van scheidslijnen. Kennis nemen van de specifieke aspecten van andere culturen draagt ook bij aan het tegen gaan van discriminatie in het alledaagse sociale verkeer. Tenslotte is voor een goede participatie in de samenleving als geheel en op de arbeidsmarkt in het bijzonder de bestrijding van discriminatie op de arbeidsmarkt van essentieel belang.

Hier worden deze thema's uitgewerkt

- Aanpak discriminatie
- Burgerschap en binding in de buurt
- Sport en cultuur
- Wonen
- Vriendschapsband Lelystad – Lelydorp, Suriname
- Polarisatie en radicalisering

5.1 Aanpak discriminatie

'Op mijn werk heb ik last van discriminatie. Mijn overuren worden niet uitbetaald etc. De blik staat me niet aan op m'n werk. Ik voel dan dat ik gediscrimineerd wordt' (man Turkse herkomst – enquête Samen Leven 2006).

Burgerschap is een gelijkheidbeginsel en verdraagt zich niet met ongelijke behandeling en discriminatie. Sociale samenhang en binding kunnen niet uit de verf komen als er burgers zijn die zich gediscrimineerd voelen en/of zijn.

Uit het overzicht van klachten over discriminatie in 2006 blijkt dat er in Lelystad totaal 65 klachten zijn geregistreerd en afgehandeld. De discriminatiegronden zijn in de eerste plaats– leeftijd, in de tweede plaats herkomst/kleur/ras en in de derde plaats geslacht (totaal overzicht klachten Stichting Anti Discriminatie Bureau Flevoland (ADB) 2006).

Uit het de burgerenquête 'Samen Leven' van juli 2006 blijkt dat de helft van de allochtonen in Lelystad zich wel eens gediscrimineerd voelt, met name op het werk of in het openbaar.

Aanpak van discriminatie is als prioriteit nummer één aangegeven in de burgerenquête Samen Leven, Lelystad 2006. De boodschap is heel duidelijk: men heeft behoefte aan aanpak van discriminatie, men wil niet (meer) lastig gevallen worden. Een van de aanbevelingen van het doeltreffendheidsonderzoek is de stichting ADB te steunen. Dit willen we serieus oppakken en niet alleen discriminatie registreren en bestrijden maar ook preventief aanpakken, meer dialoog mogelijk maken, meer weerbaarheidscursussen te arrangeren zodat er een gevoel van insluiting ontstaat in plaats van uitsluiting.

Vanuit het Rijk is inmiddels geld beschikbaar gekomen om het landelijke netwerk van ADB's gezond te maken/houden, ter overbrugging van de periode tot 1 januari 2008. Dan zal naar verwachting een nieuwe ADB-wet van kracht zijn. Hierbij is nog niet duidelijk hoe er financiële dekking zal zijn (gemeentelijk, provinciaal, landelijk) en wat de rol van de gemeente in het geheel zal zijn.

Wat willen we bereiken?

1. Het voorkomen en bestrijden van alle vormen van discriminatie
2. Geen noemenswaardig verschillen in kansenbeleving tussen doelgroepen

Wat gaan we doen?

- Non-discriminatiecode
- Laagdrempelige voorziening in stand houden - Anti-Discriminatie Bureau Flevoland
- Lelystadse Diversiteitsprijs

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid burgers de mogelijkheid te bieden discriminatie te bestrijden, ongelijke behandeling ongedaan te maken en zondig hun gelijk te halen via de rechter.

Non-discriminatiecode voor de gemeente

Werkgevers zijn in Nederland wettelijk verplicht om te zorgen voor een discriminatievrije werkomgeving. Daarbij wordt van de werkgever verwacht dat hij klachten over de discriminatie op de werkvloer zorgvuldig behandelt en zo nodig passende maatregelen treft.

Het is belangrijk dat iedereen weet hoe te handelen wanneer er signalen zijn over discriminatie in de organisatie. Belangrijk is ook dat het management duidelijk maakt dat discriminatie niet wordt getolereerd.

Verplichtingen gemeenten

Artikel 125quater Ambtenarenwet, in werking getreden per 1 mei 2006, legt de verplichting aan de gemeenten op om een gedragscode voor goed ambtelijk handelen tot stand te brengen. Verplicht onderdeel van die gedragscode is het voorkomen van discriminatie. Gemeenten zijn overigens, net als andere werkgevers, verplicht om maatregelen te treffen tegen discriminatie op de werkvloer. Gemeenten die hiertegen geen maatregelen nemen, handelen in strijd met artikel 5 lid 1 onder h van de Algemene Wet Gelijke Behandeling.

Het ontwikkelen en uitvoeren van beleid tegen discriminatie op de werkvloer binnen de gemeentelijke organisatie (non-discriminatiecode) is essentieel. Niet alleen omdat het wettelijk verplicht is, maar vooral gezien de rol die de gemeente heeft als werkgever en vanuit de voorbeeldfunctie die de gemeentelijke overheid heeft voor bedrijven in de regio. De gemeente Lelystad zal de non-discriminatiecode ontwikkelen en opnemen in de nota integriteit.

Laagdrempelige voorziening in stand houden - Anti-Discriminatie Bureau Flevoland

Stichting Anti Discriminatie Bureau (ADB) Flevoland is al jaren actief in Lelystad en heeft tevens een vestiging in Lelystad.

De kerntaken van ADB zijn:

1. Curatieve taak: klachtbehandeling, advies en begeleiding slachtoffers, bemiddeling bij conflicten, registratie en monitoring;
2. Preventieve taak: voorlichting, vorming, gastlessen, advies en helpdesk, ondersteunen lokale organisaties, documentatie;
3. Beleidsadvisering.

Meer en beter onderzoek naar vormen van discriminatie, het maatschappelijke terrein, de omvang en het eventuele structurele karakter van ongelijke behandeling (monitorfunctie).

Diversiteitsprijs

Jaarlijkse prijs voor een Lelystadse bedrijf of instelling die zich op positieve wijze inzet voor diversiteit in de eigen organisatie.

5.2 Dialoog, burgerschap en binding

Burgerschap betekent dat mensen zich betrokken voelen, bij de buurt, bij de school van hun kinderen en de verantwoordelijkheid nemen om zich in te zetten voor een ander, bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk te doen.

We willen dat er initiatieven uit de stad komen die het sociale weefsel van de buurt, wijk en stad versterken. Het stimuleringsbudget Burgerschap en Binding wordt ingesteld. We willen dat er daarbij uitdrukkelijk aandacht is voor het bouwen van bruggen tussen culturen en het betrekken van mensen met een verschillende culturele achtergrond. De zelforganisaties maar ook andere organisaties kunnen een aanvraag indienen voor activiteiten gericht op participatie en integratie. Daarnaast wordt hier de thema dialoog in de stad uitgewerkt. Dialoog vanuit de gedachte dat we met elkaar in gesprek willen blijven over wat ons bezighoudt; ook om elkaar beter te leren kennen en de wederzijdse verwachtingen over en weer uit te spreken.

Maatregelen, waarmee de betrokkenheid en het belang van allochtone en autochtone inwoners wordt aangesproken, dienen voortgezet en uitgebreid te worden. Deze aanbeveling van het doeltreffendheidsonderzoek wordt verwerkt in de onderstaande doelen en inspanningen.

Wat willen we bereiken?

1. Meer burgers voelen zich verbonden met hun buurt en stad
2. Meer investeren in sociale samenhang – verbinding
3. Versterken positieve beeldvorming
4. Geen noemenswaardig verschillen in tevredenheid naar doelgroepen
5. Meer Lelystedelingen zijn maatschappelijke actief

Wat gaan we doen?

- Het stimuleringsbudget Burgerschap en Binding beschikbaar stellen;
- Stimuleren en ondersteunen van allochtone zelforganisaties;
- Huisvesting allochtone zelforganisaties
- Tussentijdse evaluatie (begin 2008) ondersteuning allochtone zelforganisaties;
- Stimuleren en ondersteunen van (wijkgerichte) activiteiten tussen diverse culturele groepen;
- Religieuze infrastructuur benutten om de sociale samenhang te versterken;
- Positieve beeldvorming;
- Dialoog in de stad – samen verder
- Stimuleren van het publieke debat;
- Overlegplatform Integratie Lelystad (OIL –smeerolie voor de samenleving) ondersteunen;
- Jaarlijks stadsgesprek over integratie en sociale samenhang;

Het integratiebeleid wil de burgers aanmoedigen om zichzelf te ontwikkelen en met elkaar over (culturele)grenzen heen samen te werken.

Het Stimuleringsbudget Burgerschap en Binding instellen

Wij stellen voor om een stimuleringsbudget burgerschap en binding in te stellen. We willen dat er initiatieven uit de stad komen die het sociale weefsel van de buurt, wijk en stad versterken. We willen dat er daarbij uitdrukkelijk aandacht is voor het bouwen van bruggen tussen culturen en het betrekken van mensen met verschillende culturele achtergrond. Hier kunnen de zelforganisaties

maar ook andere organisaties een aanvraag indienen voor activiteiten gericht op participatie en integratie. De gemeente stelt projectsubsidies beschikbaar voor initiatieven in de sfeer van ontmoeting, dialoog en samenwerking.

Beoordelingscriteria activiteitensubsidie vanuit het stimuleringsbudget Burgerschap en binding

Subsidie kan worden aangevraagd voor de kosten van projecten of activiteiten op het gebied van de dialoog, participatie en binding.

Beoordelingscriteria activiteitensubsidie

- Activiteiten moeten gericht zijn op integratie, participatie en burgerschap;
- Ze moeten herkenbaar zijn in de buurt/wijk of stad;
- Ze moeten toegankelijk zijn voor iedereen;
- Zorgen voor de structurele verankering van de resultaten;
- Nederlands is de voertaal;
- De kosten moeten in redelijke verhouding staan tot de waarde van de activiteit;
- Alleen verenigingen of stichtingen kunnen rechtsreeks subsidie aanvragen;
- Samenwerking met ten minste twee andere maatschappelijke instellingen is een voorwaarde.

Subsidie wordt niet verleend indien de activiteiten waarvoor subsidie wordt aangevraagd:

- Qua inhoud primair onder de beleidsverantwoordelijkheid vallen van een ander beleidsveld;
- Al –in voldoende mate- bestaan in de stad en geen duidelijke meerwaarde hebben ten opzichte van het bestaande aanbod;
- Niet als hoofddoel hebben of daadwerkelijk bijdragen aan het bevorderen van participatie in de Lelystadse samenleving en burgerschap; mono-etnische activiteiten die naar binnen gericht zijn komen dus niet, of slechts tijdelijk als aantoonbare opstap naar bredere participatie in de samenleving, in aanmerking voor subsidie;
- Een puur entertainend karakter hebben, zoals feesten, jubilea, (religieuze activiteiten) subsidie wordt alleen verleend op inhoudelijke gronden;
- Niet passen binnen de collegeprioriteiten en de integratienota 'Ik ben er voor jou en jij bent er voor mij';
- Consumptiekosten worden niet gesubsidieerd.

Stimuleren en ondersteunen van allochtone zelforganisaties

We willen de zelforganisaties stimuleren en ondersteunen met daarbij bijzondere aandacht voor hun brugfunctie.

De zelforganisaties zijn in vele gevallen plaatsen voor emancipatie en empowerment. Ze zijn in essentie nogal gemeenschap-georiënteerd in hun activiteiten. Maar ze zijn ook een broedplaats voor sociaal kapitaal waarbij talentvolle mensen hun eerste ervaring opdoen om zo verder te stijgen op de maatschappelijke ladder. De zelforganisaties kunnen een verbindende rol vervullen tussen de overheid en de eigen gemeenschap. Ze kunnen een brugfunctie realiseren tussen de eigen gemeenschap en de Nederlandse samenleving.

Huisvesting allochtone zelforganisaties

Wij zien de zelforganisaties als bruggenbouwers en partners in het maatschappelijke leven. Wij willen hen betrekken bij de vormgeving van de Lelystadse samenleving.

Deze functies willen we versterken door de huisvesting van zelforganisaties structureel mogelijk te maken. Uitgangspunt hierbij is dat alle allochtone zelforganisaties gebruik gaan maken van de Multifunctionele Accommodaties (MFA's). Samen met andere (vrijwilligers)organisaties zullen een aantal zelforganisaties hun thuisbasis hebben in de Atolplaza. Daarnaast kunnen een aantal andere zelforganisaties gebruik maken van andere faciliteiten of buurtcentra in andere wijken zodat ze laagdrempelige activiteiten kunnen (blijven) organiseren in de buurt van hun doelgroep.

Tussentijdse evaluatie – professionele ondersteuning

In de periode 2006 tot half 2009 krijgen allochtone zelforganisaties professionele ondersteuning. Doelstelling is dat deze sterke, onafhankelijk en duurzame organisaties worden. Begin 2008 wordt een tussentijdse evaluatie gemaakt om de ondersteuning te evalueren en eventueel bij te stellen.

Stimuleren en ondersteunen van (wijkgerichte) activiteiten tussen diverse culturele groepen

We noemen hier een aantal initiatieven/voorbeelden die aangepakt kunnen worden:

- multiculturele festivals
- ramadanfestival
- het project 'praten en breien in Lelystad groepen allochtone en autochtone vrouwen, die wekelijks bij elkaar komen om bij te praten. Vooral voor veel allochtone vrouwen zijn deze bijeenkomsten belangrijk;

Religieuze infrastructuur benutten om de sociale samenhang te versterken

Voor veel mensen is hun (religieuze) levensovertuiging zowel inspiratie voor sociale verantwoordelijkheid als een belangrijk bindmiddel. Iedereen heeft recht om die overtuiging uit te dragen, ook als die van een absolute waarheid, met uitsluiting van andere waarheden, uitgaat. We verwachten wel een respectvolle houding en respectering van de grondrechten van een ieder. In dat verband hebben kerken, moskeeën en andere levensovertuigingen in Lelystad zich georganiseerd in de Stuurgroep Interreligieuze Ontmoeting. Ze hebben regelmatig contact en gezamenlijk organiseren ze een aantal activiteiten per jaar. Denk aan open dagen kerken/moskeeën, 4 mei-herdenking, vredesmanifestatie en dialoogbijeenkomsten.

Maatschappelijke rol van moskeeën in Lelystad

Er zijn in Lelystad drie moskeeën: een overwegend Turkse, een Marokkaanse en een Surinaamse moskee. Het bestuur van de gemeente heeft regelmatig contact met de besturen van de moskeeën. Dit vanuit de overtuiging dat deze religieuze instellingen een prima samenwerkingspartner kunnen zijn voor de gemeente omdat ze een groot bereik hebben bij een groep die voor de gemeente anders lastig te bereiken is.

Behalve gebedsdiensten organiseren zij ook uiteenlopende sociaal-, culturele-, educatieve-, sport- en recreatieve activiteiten. Voor leden van hun achterban fungeren zij op informele wijze als dienstverlenende instantie, bijvoorbeeld bij het invullen van formulieren, het leggen van contacten met instellingen en het geven van advies en informatie.

We hebben onlangs de besturen van de moskeeën verzocht om op te treden als intermediair naar de allochtone doelgroep, bijvoorbeeld voor de verspreiding van informatiemateriaal of voor het houden van een informatiebijeenkomst over de nieuwe wet inburgering, WMO etc. Ook het raadplegen van de moskeebesturen bij het ontwikkelen van beleid over sociale activering gericht op vrouwen, jongeren en werklozen is aan te bevelen.

We willen de subsidiëring van niet-religieuze activiteiten mogelijk maken, waarbij moskeeën en kerken worden gezien als maatschappelijke organisaties die lastig bereikbare doelgroepen kunnen bereiken, en daarom in aanmerking kunnen komen voor subsidie.

Positieve beeldvorming

Allochtonen zijn vaak in het nieuws. Te vaak is dit negatief. Er zijn echter veel allochtone mannen en vrouwen in Lelystad die het heel goed doen. Die stevig in hun schoenen staan, zelfbewust zijn en eigenwaarde hebben. Deze burgers zeggen soms het vermoeiend te vinden om elke keer uitleg te geven of zich te moeten verantwoorden waarom binnen een bepaalde etnische groep iets gebeurt en ook uitleg te geven dat niet iedereen in die gemeenschap dat vindt of waarom juist zij 'het' zo goed doen en goed Nederlands spreken.

Dialoog in de stad – Samen Verder

2008 is het Europese jaar van de interculturele dialoog. We willen dialoog en communicatie over en weer bevorderen tussen culturele groepen. Vooral wanneer het gaat over onderwerpen als het normatieve kader, omgangsvormen en wederzijdse verwachtingen.

In gesprek met diverse jongeren, volwassenen en organisaties blijkt dat er in Lelystad behoefte is aan bijeenkomsten waarin gesproken wordt over alledaagse en toch nogal brandende kwesties zoals cultuur, geloof, eerwraak, man-vrouw verhoudingen, vrouwenmishandeling en vrijheid van meningsuiting.

Samen verder is een overkoepelend programma dat is ontstaan naar aanleiding van stadsgesprekken georganiseerd in 2005. Deze stadsgesprekken maakten duidelijk dat er in Lelystad behoefte is aan diverse (dialoog)bijeenkomsten en activiteiten in de buurt en stad. Men heeft behoefte om met elkaar van gedachten te wisselen en ook uit te leggen waarom sommige zaken gaan zoals ze gaan

Activiteiten in de stad en buurt & Stimuleren van het publieke debat

De organisaties kunnen subsidie aanvragen voor het organiseren van debatten over kwesties als (vrouwen)emancipatie, afkomst en prestaties, discriminatie en werk, en andere thema's die de burgers bezig houden.

Overlegplatform Integratie Lelystad (OIL) – smeerolie voor de samenleving

Het OIL biedt een podium voor debat en gedachte-uitwisseling over allerlei thema's die de multiculturele samenleving raken. Daarbij valt te denken aan integratie, godsdienst, de positie van de allochtonen en de allochtone vrouwen etc. Kortom informeren, communiceren en debatteren om wederzijds begrip en vertrouwen op te bouwen.

In het OIL zitten vertegenwoordigers van diverse culturele groepen, van maatschappelijke instellingen (stichting 3D, VVNL, ADB), politie, onderwijs, moskeeën, kerken en een vertegenwoordiger van de werkgevers.

De missie van OIL is de samenwerking, het onderlinge begrip en het overleg tussen verschillende (culturele) groeperingen te vergroten en te verbeteren.

Daarnaast kan OIL ook nieuwe ontwikkelingen/integratievraagstukken signaleren en deze onder de aandacht brengen van bestuur, politiek en ambtenaren. Het OIL is een goede aanvulling op de sociale infrastructuur van Lelystad.

Jaarlijks stadsgesprek over integratie en sociale samenhang

Aanvullend geven we aan een onafhankelijke organisatie de opdracht om een keer per jaar een stadsgesprek te organiseren over integratie en sociale samenhang. Burgers, maatschappelijke organisaties en gemeente bespreken de ontwikkelingen in de stad: hoe gaat het met ons? Welke vraagstukken spelen een rol in de stad?

5.3 Vriendschapsband Lelystad – Lelydorp, Suriname

Bijna alle Nederlandse gemeenten ontplooiën internationale activiteiten en/of onderhouden in meer of mindere mate contacten met buitenlandse gemeenten.

Ook in Lelystad willen we de initiatieven over de internationale betrekkingen met de herkomstlanden van de inwoners in de stad stimuleren en ondersteunen. Voor de komende jaren kiezen we voor de vriendschapsband Lelystad – Lelydorp in Suriname.

Tussen Lelydorp, Suriname en de gemeente Lelystad bestaat een bijzondere historische band, die zowel op overheidsniveau als op het niveau van particuliere organisaties en individuele burgers tot uitdrukking komt. De verdere verdieping van de betrekkingen tussen Lelydorp en Lelystad door middel van vriendschappelijke samenwerking is van groot wederzijds belang. Deze vriendschapsband draagt bij aan de verbetering van de participatie en betrokkenheid van Lelystedelingen onderling en aan de versterking en ondersteuning van de lokale democratie in Suriname.

Daarnaast laat de gemeente Lelystad hiermee zien dat zij betrokken is bij haar inwoners die hun wortels in andere landen hebben. Het is nadrukkelijk geen ontwikkelingshulp maar een samenwerkingsverband op basis van gelijkwaardigheid.

De uitgangspunten zijn:

- Aanvullend zijn op het Europese en nationale beleid.
- Gericht op herkomstlanden van de inwoners. Keuze is gemaakt voor samenwerking met Lelydorp, Suriname.
- Bij samenwerking uitgaan van een projectmatige aanpak, die regelmatig wordt geëvalueerd.
- Te kiezen voor een netwerkbenadering met van beide kanten betrokkenheid van burgers, vrijwilligersorganisaties, instellingen en lokale overheden.
- Er is geen sprake van ontwikkelingssamenwerking.
- Bij de samenwerking is sprake van wederkerigheid en duurzaamheid.

Speerpunten vriendschapsband

- Richten op versterking van lokaal bestuur door het verbeteren van de publieke dienstverlening en op (technische) kennisuitwisseling, waarbij de eigen gemeentelijke expertise wordt ingezet;
- Richten op versterking van de samenwerking tussen Brandweer Lelystad en het Korps Brandweer Wanica op het gebied van uitwisselen van brandweerexpertise en beschikbaarstelling van expertise en ondersteuning voor het geven van opleidingen en trainingen.
- Richten op samenwerking tussen twee scholen voor voortgezet onderwijs in Lelystad en een school in Lelydorp;
- Richten op samenwerking tussen het Korps Politie Suriname en het Regiopolitiekorps Flevoland op het gebied van (internationale) misdaadbestrijding, veiligheid en leefbaarheid door het uitwisselen van kennis en kunde en het verlenen van ondersteuning.
- Richten op ondersteuning van de samenwerking op het gebied van gezondheidszorg;
- Het maatschappelijke veld speelt een belangrijke rol bij vorm en inhoud geven van de vriendschapsband;
- Speerpunten kunnen in de toekomst worden uitgebreid;

De basis van de vriendschapsband vormen de burgers, de vrijwilligersorganisaties en de betrokken instellingen. Internationale betrekkingen moet vooral een zaak van de bevolking en het maatschappelijke middenveld blijven. De gemeentelijke rol bestaat uit: informeren, faciliteren, coördineren, voorwaarden scheppen, ondersteunen en netwerkbeheer.

Samenwerking met VNG

Binnen het project Local Government South (LOGO South) van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten Internationaal (VNG⁴) is het mogelijk om op het gebied van gezondheid, lokaal bestuur en capaciteitsopbouw een internationale samenwerking met een district in Suriname te starten.

Doel van LOGO South is "to strengthen good local government as condition for poverty reduction" (het versterken van lokaal bestuur als voorwaarde voor het terugdringen van armoede). LOGO South wordt uitgevoerd door VNG International. Het Ministerie van Buitenlandse Zaken verleent een subsidie die de uitvoering van het programma mogelijk maakt. Een (aanvullend) financiële bijdrage vanuit het VNG via subsidie is hierbij het uitgangspunt. Een meerjaren samenwerkingsovereenkomst is een voorwaarde voor de (aanvullende) financiële ondersteuning van het VNG International.

Wat gaan we doen?

Convenant Vriendschapsband Lelystad - Lelydorp

Vorbereidingen treffen om een overeenkomst tot samenwerking te ondertekenen tussen de minister van Regionale Ontwikkelingen in Suriname en de burgemeester van Lelystad.

De overeenkomst zal de basis vormen voor de samenwerking tussen Lelydorp en Lelystad voor de komende jaren. Hierbij worden alle activiteiten nader uitgewerkt en zal een subsidieaanvraag bij VNG International worden ingediend.

Cultuur en integratie

Uit de Cultuurpeiling 2007 valt op te maken dat het bezoek aan podiumkunsten bij niet-westerse allochtonen de afgelopen vier jaar aanzienlijk is gegroeid van 40% naar 51%. Desalniettemin is de participatie altijd nog zo'n 20% lager dan bij allochtonen. Bij de participatie in amateurkunst blijkt dit verschil veel minder. Het aandeel amateur-kunstenaar (50%) is bij allochtonen, zelf hoger dan bij autochtonen (49%).

Vanuit een eigen culturele traditie zijn cultuuruitingen van met name niet-westerse allochtonen doorgaans gekoppeld aan religieuze bijeenkomsten, feesten, familie-aangelegenheden en andere activiteiten zoals gezamenlijke maaltijden of sport.. Er is sprake van grote deelname aan culturele activiteiten door allochtonen, alleen spelen die activiteiten zich ver van het reguliere amateurkunstcircuit af. Gevolg is dat het gemeentelijke amateurkunstbeleid allochtonen minder snel bereikt. Daarnaast opereren allochtone amateur-kunstenaars vooral in informele verbanden. Men organiseert zich voor culturele activiteiten minder snel in rechtspersonen zoals verenigingen of stichtingen, wat een opstakel vormt voor het aanvragen van gemeentelijke subsidie. Voor de organisatorische en facilitaire ondersteuning van de amateurkunstverenigingen, wordt een functionaris aangesteld die relevante informatie en kennis verzamelt en op een toegankelijke wijze aan de amateur-kunstenaarsverenigingen beschikbaar stelt. Deze functionaris zal tevens als steunpunt gaan fungeren voor de grote groep ongeorganiseerde amateur-kunstenaars, waaronder allochtone amateurkunstenaars.

Aandachtspunt in het cultuurbeleid is het bereik van jongeren, allochtonen en ouderen. Ook hierin kunnen amateurverenigingen een rol spelen. Zoals hierboven is beschreven worden met name ouderen op dit moment al goed bereikt door de amateurverenigingen. Middels de beleidsregels willen wij stimuleren dat de amateurkunst verenigingen zich ook (meer) op jongeren en allochtonen gaan richten. Hierbij moet aangetekend worden dat niet alle verenigingen en kunstvormen zich direct lenen voor het bereiken van jongeren en allochtonen. Hiervoor hebben we

⁴ VNG International is de organisatie voor Internationale Samenwerking van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten. De missie van VNG International is het ontwikkelen van krachtig en democratisch lokaal bestuur wereldwijd.

begrip. Wij verwachten wel van de amateurverenigingen dat zij binnen hun mogelijkheden voldoende uiting geven aan het karakter van Lelystad als een open, gastvrije en tolerante stad.

Diversiteit bij de Agora, de bibliotheek en de Kubus

Om het nog beperkte bereik van de podiumkunsten, de bibliotheek en de Kubus onder de inwoners met een allochtone achtergrond te vergroten, zijn in het prestatiecontract met de grote culturele instellen (Sticht FlevoMeer bibliotheek en stichting De Kubus en binnenkort de Stichting Agora) voorwaarden opgenomen zodat de instelling, in samenspraak met de zelforganisaties van allochtonen, beleid ontwikkelt om hun bereik onder inwoners met een allochtone achtergrond te vergroten.

Begin 2008 wordt een evaluatie Cultuurbeleid gemaakt. Naar aanleiding van de conclusies zal worden bezien in hoeverre deze inspanningen resultaat hebben gehad. Daarnaast zal bij het opstellen van de nieuwe cultuurnota aandacht besteed aan het integratievraagstuk.

Sport en integratie

Sport brengt mensen van verschillende culturen en uit verschillende buurten met elkaar in contact, stimuleert en verbreedert. Sport is ook een middel voor het bewerkstelligen van integratie, binding en ontmoeting op allerlei niveau. Sport met als effect; het wegnemen van drempels tussen verschillende etnische culturen.

Bij het opstellen van de nieuwe beleidsnota sport zal ook aandacht worden besteed aan sport en integratie en de multiculturele samenleving.

5.4 Wonen

Huisvesting en de woonomgeving gelden van oudsher als aangrijpingspunten voor sociale stijging en emancipatie. Het percentage allochtone inwoners van niet-westerse afkomst is in vergelijking met andere gemeenten hoog (18%) (7e plaats onder de 50 grootste gemeenten 2006). De spreiding van de allochtone bevolking over buurten en wijken is relatief gelijkmatig: voor een evenredige verdeling zouden slechts 20% van wijk moeten veranderen, in de vier grote steden is dit meer dan 30%.

Daarnaast is de spreiding van groepen en mensen met een bepaalde sociaal-economische achtergrond minder gelijkmatig over Lelystad verdeeld. Dit betekent dat onze ambities ten aanzien van extra kansen voor mensen die dit nodig hebben, zich vooral richten op bepaalde wijken.

Uit landelijke onderzoeken is gebleken dat allochtonen geen specifiek andere woonwensen hebben dan autochtonen. In het kader van het geldend woonbeleid maken we geen specifiek beleid voor allochtone inwoners. We streven voor alle inwoners naar goede woningen in een goede woonomgeving.

In 2008 zal een nieuwe woonvisie gepresenteerd worden; in dat kader zal ook naar de positie van allochtonen worden gekeken; zo wordt in de programmabegroting 2008 gesteld dat de laatste tijd ook jonge, kansrijke gezinnen uit de randstad en Almere naar nieuwe wijken als de Landstrekenwijk en de Landerijen trekken.

5.5 POLARISATIE EN RADICALISERING

1. Er zijn twee centrale aangrijpingspunten voor radicalisering: een zeer orthodoxe geloofsvulling (religieuze dimensie) en het idee dat er door de politiek en in de maatschappij onrechtvaardig wordt omgegaan met moslims en dat de islam daardoor bedreigd wordt (politieke dimensie). Moslims die deze religieuze en politieke denkbeelden sterk combineren hebben een verhoogde kans te radicaliseren. Hoe hoger men scoort op de combinatie van beide dimensies hoe groter de kans dat men radicaliseert;
2. De combinatie van beide denkbeelden (de religieuze en politieke dimensie) gaat vaak samen met een wantrouwen ten aanzien van de lokale politiek, met een dichotoom wereldbeeld ('wij' versus 'zij') en met een voorstelling van een realiseerbare ideale samenleving ('utopisch denken');
3. De aanwezigheid van beide overtuigingen (de religieuze en politieke) gaat ook samen met: leeftijd (16-18 jaar), middelbaar opleidingsniveau, sterke verbondenheid met de etnische groep, grote perceptie van discriminatie, groot politiek wantrouwen en sociaal isolement;

Bron: Het onderzoeksrapport 'Processen van radicalisering, Waarom sommige Amsterdamse moslims radicaal worden' van het Instituut voor Migratie- en Etnische Studies (IMES)

Polarisatie en radicalisering hebben vooral op sommige groepen jongeren een aanzienlijke aantrekkingskracht. Voorop staat dat iedereen mag denken wat hij/zij wil, maar radicalisering kan ook de voedingsbodem zijn voor extremistisch gedrag dat in strijd is met de grondwet. Op het moment dat dergelijke denkbeelden leiden tot strafbare feiten wordt opgetreden door politie en justitie, maar ook hier geldt; voorkomen is beter. Daarom heeft het kabinet het initiatief genomen voor een breed preventieprogramma 'Polarisatie en radicalisering'.

Vanuit integratieperspectief is radicalisering/polarisatie onder andere een uitkomst van spanningen, discriminatie en verwijdering tussen bevolkingsgroepen. Voorbeelden zijn stedenbouwkundige concepten waarbij rijk en arm gescheiden zijn in een wijk. Wat blijkt is dat leefstijlen nauwelijks integreren. Daarnaast speelt de publieke perceptie ook een significante rol in het vroeg signaleren en aanpakken van radicalisering en polarisatie; terugvallen op de eigen groep versus een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor onze samenleving.

In Lelystad willen we verkennen in hoeverre het onderwerp leeft onder de mensen die met de jeugd te maken hebben; docenten, jongerenwerkers, politie en maatschappelijke instellingen. Wat zien we in ons gemeente? Welk signalen bereiken onze politiemensen/jongerenwerkers? Hoe gaan we hiermee om? Hoe kunnen we dit zo vroeg mogelijk signaleren?

Op dit moment zijn we bezig met de voorbereidingen van een mogelijk onderzoek naar aard en omvang radicalisering in Flevoland. De uitkomsten van het onderzoek zijn bepalend voor de te ondernemen stappen.

6 Meten is weten

Integratie is een kwestie van lange adem. We moeten ons ook realiseren dat veel inspanningen die met integratie te maken hebben zich niet simpel laten meten. Het is meer een kwalitatief proces. Veel inspanningen hebben naast een kwantitatieve output ook lange termijn effecten en effecten die op het eerste opzicht niet meteen te meten zijn. Denk aan projecten voor allochtone vrouwen in de basisscholen. Ze leren de taal – dit kan gemeten worden, wat daarnaast ook gebeurt, is dat ze meer inzicht krijgen in het Nederlandse schoolstelsel, meer betrokken raken in de school van hun kinderen, hun kinderen meer/beter stimuleren om door te gaan. Resultaten op de lange(re) termijn zijn niet altijd direct te herleiden als een van de effecten van dat speciale project. Dit geldt voor meerdere inspanningen.

Maar we willen wel graag meten wat er te meten valt. Veel inspanningen zijn vertaald in meetbare resultaten. Maar dan gaat het om het aantal deelnemers en deelhebbers bij bepaalde activiteiten. Ook de doelen van het proces kunnen in cijfermatige indicaties worden uitgedrukt. Doelen zoals participatie, binding, betrokkenheid en tevredenheid worden om het jaar onder de burgers gepeild. Wij stellen voor om de burgerenquête 'Samen Leven' na 4 jaar te herhalen om te horen hoe de burgers dan over diversiteit en integratievraagstukken denken en hopelijk is er sprake van een vooruitgang ten opzichte van de peiling in 2006.

Een van onze beoogde resultaten is een overzicht van de inspanningen die met de betrokkenen zijn afgestemd. Als bijlage van deze beleidsnota vindt u een uitvoeringsdocument met smartdoelen vertaald naar prestatie-indicatoren.

Elk jaar wordt een monitor uitgevoerd waarbij de gegevens over onderwijsprestaties, werkloosheid, inburgeringstrajecten en (begeleiding van) bijstandsgerechtigden systematisch worden verzameld. Daarnaast is een tevredenheidsonderzoek onder nieuwe Nederlanders, die een inburgeringstraject volgen, op zijn plaats.

7 Financiële paragraaf

In de nota integratie door Burgerschap en Binding zijn tien thema's opgenomen. Voor een groot deel van de thema's wordt uitgegaan van de reeds bestaande budget in de betreffende beleidsterreinen.

Daarnaast niet alle actiepunten in de nota lenen zich voor subsidiering en/of financiële ondersteuning. Diverse actiepunten vergen uitvoering door de gemeente zelf, bijvoorbeeld het diversiteitsbeleid bij de gemeente, of samenwerking met partners op andere manieren dan via subsidieverlening.

De activiteiten kunnen dus allerlei vormen hebben, maar belangrijk is dat een activiteit nooit op zich staat, maar bijdraagt aan toegankelijkheid enerzijds, of anderzijds aan de ontplooiing van de Lelystedelingen om volwaardig burgerschap te kunnen uitoefenen en dus te participeren, niet alleen individueel of binnen de eigen groep, maar in de context van de diverse Lelystadse samenleving.

In dit overzicht wordt aangegeven voor welke activiteiten financiering beschikbaar is en voor welke activiteiten gewenst is.

Specificatie beschikbare middelen integratiebeleid

Structureel	2008	2009	2010	2011
Integratiewerk	41,5	41,5	41,5	41,5
Promotiebeleid	48.5	48.5	48.5	48.5
Anti-Discriminatiebureau	25	25	25	25
Totaal	115			
Tijdelijk financiering				
Huisvesting allochtone zelforganisaties	20	-	-	-
Internationale betrekkingen	30	30	-	-
Vrouwentaalgroep	76	-	-	-
(GSB) buurtmoeders project	10			
GSB ondersteuning allochtone zelforganisaties	41	-	-	-

Overzicht financiering – integratienota 2008 -2010

Speerpunten	Thema	Middelen Beschikbaar?	2008	2009	2010
Maatschappelijke emancipatie	Onderwijs als voertuig voor emancipatie	Ja	LEA	LEA	
	Een geslaagde Inburgering	Ja	Inb-budget	inb- budget	inb-budget
	Taalonderhoud 100 trajecten & Vrouwentaalgroep	Nee	0	90	90
	Werk	Ja	WWB	WWB	WWB
	Diversiteitbeleid gemeente	Ja	Nota Personeels beleid	Nota Personeels beleid	Nota Personeels beleid
	Meer diversiteit in de besturen van de non-profit organisaties	Nee	--	55	55
	Emancipatie en participatie van allochtone vrouwen	Nee	30	30	30
Sociale integratie	Burgerschap en binding	Nee	30	40	40
	Aanpak discriminatie	Ja	25	25	25
	Intensivering vriendschapsband Lelystad - Lelydorp	Nee	5	5	35
	Huisvesting allochtone zelforganisaties	Nee		25	25

Aan te vragen bij integrale afweging VJN 2008

TOTAAL stimuleringsbudget burgerschap en binding					380
Onderwerpen	Incidenteel/ Structureel	2008	2009	2010	
Burgerschap en binding/Dialogoog	Incidenteel	30	40	40	
Emancipatie	Incidenteel	30	30	30	
Taalonderhoud	Incidenteel	0	90	90	
TOTAAL:		60	160	160	
Intensivering vriendschapsband Lelystad - Lelydorp	tot en met 2013	5	5	35	
Huisvesting allochtone zelforganisaties	Structureel		25	25	
Het project 'Meer diversiteit in de besturen van de non-profit organisaties	Incidenteel		55	55	

Begroting kostenspecificatie**Project Meer diversiteit in de besturen van de non-profit organisaties (volgens het Atana-formule)**

Onderwerp	Activiteiten	Totaal
Atana training	Theoretisch deel/trainingsmateriaal/reiskosten	€ 7.800 euro
Personele kosten/productie uren	Projectcoördinator/projectmedewerker	€ 39.900,-
Coaching	Coaching extern/individuele coaching Coaching van besturen	€ 4.000,-
Kantoorbenodigdheden/ Huur locatie/koffie/thee		€ 2.400,-
Onvoorzien		€ 1.400,-
Totaal		€55.500,-

Begroting kostenspecificatie**Convenant Vriendschapsband Lelystad - Lelydorp**

Onderwerp	Activiteiten	Totaal
Versterking van lokaal bestuur (gemeentelijke organisatie)	Kennisuitwisseling/trainingen/(technische) ondersteuning/reiskosten	€ 10.000,-
Onderwijs (Change-Angel project Arcus-SGL)	Samenwerking tussen twee scholen voor voortgezet onderwijs	€ 10.000,-
Versterking van brandweer (Brandweer Lelystad)	Uitwisselen van brandweerexpertise en beschikbaarstelling van expertise en ondersteuning voor het geven van opleidingen en trainingen.	€ 5.000,-
Gezondheidszorg	Samenwerking op het gebied van gezondheidszorg	€ 5.000,-
Politie	Het uitwisselen van kennis en kunde en het verlenen van ondersteuning op het gebied van (internationale) misdaadbestrijding, veiligheid en leefbaarheid door	€ 5.000,-
Totaal		€35.000,-

8 Outcome – output – indicatoren – acties

Periode: 2008-2010

En wat gaan we doen? Wie doet wat?

Uitwerking naar:

Speerpunten

Outcome en output

Indicatoren en acties

Maatschappelijke emancipatie**Periode: 2008 - 2010**

Onderwijs als voertuig voor emancipatie				
Bestuurlijk verantwoordelijkheid: het college (wethouder W. de Jager)				
Ambtelijk verantwoordelijkheid: afdeling Beleid				
OUTCOME	INDICATOREN	OUTPUT	INDICATOREN	ACTIES
<ul style="list-style-type: none"> Hoger ontwikkelingsniveau van peuters bij de uitstroom van de leerlingen van groep 2 van de basisschool Daling percentage leerlingen met taalachterstand in het basisonderwijs Meer integratie op scholen Geen verschil tussen de leerprestaties van allochtone en autochtone leerlingen Meer betrokkenheid van ouderen bij het onderwijs van hun kinderen Meer diversiteit in oudercommissies en ouderraden Een (evenredige) daling van het aandeel vo leerlingen dat voortijdig schoolverlaten Een daling van het aandeel jongeren zonder startkwalificatie 	<ul style="list-style-type: none"> Toetsgegevens van leerlingen groep 2 Daling segregatie-index (= % leerlingen die van bo school moeten wisselen om evenredige verspreiding van allochtone leerlingen te realiseren (% nog niet berekend) % Leerlingen dat zonder vertraging naar voortgezet onderwijs doorstroomt. Stijging % ouderen dat vrijwilligerswerk op school of peuterspeelzaal verricht (15% van n-w allochtone- en 24% van alle ouderen in 2006). % 18 jarigen dat geen onderwijs meer volgt en geen startkwalificatie heeft (\pm 11% per 1-1-2007, zowel onder autochtonen als allochtonen). % 18-23 jarigen dat geen onderwijs meer volgt en geen startkwalificatie heeft (\pm 23% per 1-1-2007). 	<ul style="list-style-type: none"> Aanbod voor- en vroegschoolse educatie, gericht op kinderen met taal- en ontwikkelingsachterstanden Vergroten aantal deelnemers aan educatieve trajecten Gemeente realiseert jaarlijks stageplekken Bevorderen van sociale integratie op school 	<ul style="list-style-type: none"> Aantal peuters bereikt, uitgesplitst naar herkomst Aantal deelnemers aan educatieve trajecten van het ROC, uitgesplitst naar herkomst en aantal voltooide trajecten Jaarlijks 65 leerlingen krijgen extra taalondersteuning aantal voortijdige schoolverlaters dat naar school zijn teruggeleid Aantal stageplaatsen bij de gemeente 1680 leerlingen volgen levensbeschouwelijk vormingsonderwijs in het openbaar onderwijs 	<ul style="list-style-type: none"> Vroegtijdige signaleren – taalachterstand bij allochtone ouders—en toeleiding naar taallessen- consultatiebureau Registreren leerlingen naar land van herkomst Schakelklas aanbieden Infrastructuur ontwikkelen waarin de ouders van kinderen die weinig of geen Nederlands spreken met voorrang een taalaanbod krijgen. Voldoende en samenhangend aanbod aan taal en opvoedingsondersteuning voor ouders Stimuleren en ondersteunen van initiatieven, die gericht zijn op het bevorderen van actieve betrokkenheid van allochtone ouders bij de binnen- en buitenschoolse activiteiten van de (brede) school van hun kinderen Participatie-team stimuleert/begeleidt allochtone ouders op weg naar deelname ouderraden Bevorderen van activiteiten op het gebied van sport, cultuur en vrije tijd waarbij autochtone en allochtone jongeren samen trekken. Meer ontmoetingen/contacten tussen diverse leerlingen/scholen (o.a. ontmoetingen ihkv lessen van levensbeschouwelijk

Integratie door Burgerschap en Binding
2008 - 2010

		<p>vormingonderwijs in het openbaar onderwijs)</p> <ul style="list-style-type: none">- Visieontwikkeling op democratisch burgerschap Gemeente en schoolbesturen formuleren binnen de Locale Educatieve Agenda gezamenlijk actiepunten- Monitoren voortijdige schoolverlaters naar herkomst
--	--	---

Maatschappelijke emancipatie**Periode: 2008 - 2010**

Succesvol naar werk				
Bestuurlijk verantwoordelijkheid: het college (wethouder W. de Jager)				
Ambtelijk verantwoordelijkheid: afdeling Beleid/Werk en Inkomen				
OUTCOME	INDICATOREN	OUTPUT	INDICATOREN	ACTIES
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Toename arbeidsmarktparticipatie van alle inwoners ▪ Verbetering van arbeidsmarktpositie van allochtone inwoners 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stijging brutoarbeidsparticipatie (van 71% in 2006, w.o. 64% onder vrouwen en allochtonen en 52% onder laag opgeleiden). ▪ Daling werkloosheid onder allochtonen (12% in 2006) richting lokale gemiddelde (7%). ▪ Geen noemenswaardige verschillen in kansenbeleving naar doelgroepen (enquête Samen Leven) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Evenredige begeleiding van doelgroepen in de bijstand. ▪ Evenredige vertrek van doelgroepen uit de bijstand ▪ Evenredige vertrek van doelgroepen uit de NWW bestand van CWI. ▪ Hogere opleidingen voor hoogopgeleide vluchtelingen mogelijk maken. <ul style="list-style-type: none"> • 25 allochtone vrouwen coachen naar werk ▪ Stijging % succesvolle allochtone ondernemers ▪ Uitvoering van het Bestuurlijk arrangement Antilliaanse Arubaanse jongeren. 	<ul style="list-style-type: none"> • (Stijging van) % WWB-ers dat in traject wordt begeleid • (Stijging van) % WWB-ers dat jaarlijks uit bijstand vertrekt. • (Stijging van) % NWW-ers dat jaarlijks werk vindt. • Aantal werkstages • Aantal gerealiseerde banen met loonsubsidie • Grotere slagingskans na 5 jaar van allochtone ondernemers (die gemeentelijk steun hebben gekregen) • 12 Antilliaanse jongeren krijgen woonbegeleiding • 30 Antilliaanse jongeren worden ambulante begeleid • 6 gezinscoach voor Antilliaanse gezinnen • 3 Antilliaanse jongeren bij VOS project 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Participatiefonds realiseren met WEB-Inburgering-WWB middelen. ▪ Werkgevers verleiden met loonsubsidies ▪ Bevorderen totstandkoming van stageplaatsen – is verzilveren van de investering. Extra aandacht voor allochtone jongeren en inburgeraars. ▪ Werkgevers stimuleren meer allochtonen in dienst te nemen ▪ Maatwerk voor hoogopgeleide vluchtelingen. ▪ Coachingsprojecten initiatieven stimuleren ▪ Bevordering etnisch ondernemerschap en aandacht voor de problemen die starters bij financiering van hun onderneming kunnen ondervinden (beeldvorming en risicoprofiel) ▪ Belonen bedrijven met een aansprekend diversiteitsbeleid en 'good practices' die elders toe te passen zijn. ▪ Uitvoering van het Bestuurlijk arrangement Antilliaanse Arubaanse jongeren. ▪ Gemeente gebruikt subsidievoorwaarden voor doelgroep

Maatschappelijke emancipatie
Periode 2008 - 2012

Inburgering				
Bestuurlijk verantwoordelijkheid: het college (wethouder A. Kok)				
Ambtelijk verantwoordelijkheid: afdeling Werk en Inkomen				
OUTCOME	INDICATOREN	OUTPUT	INDICATOREN	ACTIES
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Meer participatie in de Lelystadse samenleving ▪ Betere taalbeheersing en hoger opleidingsniveau (toerusting – inburgering) ▪ Meer inburgeraars met een startkwalificatie 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Daling van het % allochtonen dat in geen enkel maatschappelijk domein actief is (11% in 2006) richting stedelijk gemiddeld (6% in 2006) ▪ Daling % allochtone inwoners dat moeite heeft met NLse taal (16% in 2006) ▪ Daling % allochtone inwoners zonder startkwalificatie (49% in 2006) ▪ Daling van het % 1e generatie allochtonen (dat ouder dan 8 jaar waren bij komst naar NL) zonder startkwalificatie (minstens 58% in 2006). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het wegwerken van (taal)achterstanden en het bevorderen van kennis over de Nederlandse en Lelystadse samenleving onder 3500 allochtone Lelystedelingen. ▪ Meer inburgeraars met een startkwalificatie ▪ Startpositie verbeteren voor verdere participatie en integratie. ▪ Lelystadse Inburgeringagenda 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ % inburgeraars dat inburgeringstraject heeft afgerond. ▪ % inburgeraars dat traject met startkwalificatie heeft afgerond. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 3500 inburgeringstrajecten op maat aanbieden ▪ Betere monitoring en regievoering in de uitvoering van de nieuwe wet inburgering ▪ Zichtbaar maken van de 'onzichtbare doelgroep' – vooral vrouwen. ▪ Inzetten van Buurtvoorlichters tbv voorlichting en werving ▪ Urgentiebesef onder (niet uitkeringsgerechtigden) blijft een opgave ▪ Lelystadse Inburgeringsagenda nav Deltaplan inburgering

Maatschappelijke emancipatie**Periode: 2008 - 2010**

Diversiteitbeleid bij de gemeente				
Bestuurlijk verantwoordelijkheid: het college (wethouder J. Lodders)				
Ambtelijk verantwoordelijkheid: afdeling Advies en Beheer & Beleid & Economische zaken				
OUTCOME	INDICATOREN	OUTPUT	INDICATOREN	ACTIES
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Grotere diversiteit van inwoners actief in het maatschappelijk middenveld ▪ Meer aandacht voor diversiteitsbeleid bij maatschappelijke instellingen in Lelystad 	<ul style="list-style-type: none"> • Stijging % allochtonen actief in politieke organisatie of vakbond (13% in 2006) richting lokaal gemiddeld (28% in 2006) • Meer instellingen die verslag doen van een diversiteitsbeleid (14 van 50 in 2006). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Meer diversiteit in het personeelsbestand van de gemeentelijke organisatie ▪ Bevorderen van instroom en doorstroom van mensen met een allochtone herkomst ▪ Meer diversiteit in de besturen van de organisaties in de non-profit sector ▪ Een multiculturele groep mensen met ambitie die klaar staan om toe te treden tot vrijwilligersbesturen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stijging % niet-westerse allochtonen in het personeelsbestand van de gemeente Lelystad • Stijging % allochtone stagiaires bij de gemeente Lelystad • Minimaal 10 en maximaal 20 mensen worden in een periode van 2 jaar bemiddeld naar bestuursfunctie. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Plan van aanpak diversiteitbeleid conform de vastgestelde kadernota personeelsbeleid 2008. ▪ Diversiteitbeleid opnemen in het HRM beleid en streefcijfers in P&C cyclus. ▪ Committed creëren (b.v. in MD traject opnemen management van diversiteit) meer diversiteit in het personeelsbestand te bereiken. ▪ Uitvoeren van het project 'meer diversiteit in maatschappelijk middenveld' ▪ Diversiteitbeleid stimuleren/visie uitdragen bij maatschappelijke instellingen en bedrijven in Lelystad ▪ Maatschappelijke instellingen verzoeken om verslag te doen van hun diversiteitbeleid – op organisatie en bestuursniveau. ▪ Diversiteitbeleid – meenemen in de op te stellen nota inkoopbeleid.

Sociale integratie
Periode: 2008 - 2010

Diversiteitbeleid – Cultuur en Sport Bestuurlijk verantwoordelijkheid: het college (wethouder J. Fackelday/J. de Jager) Ambtelijk verantwoordelijkheid: Beleid				
OUTCOME	INDICATOREN	OUTPUT	INDICATOREN	ACTIES
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vergroting bereik van culturele instellingen onder niet-westerse allochtonen ▪ Grotere diversiteit van inwoners actief in het maatschappelijk middenveld. ▪ Meer aandacht voor diversiteitbeleid bij maatschappelijke instellingen in Lelystad. 	<ul style="list-style-type: none"> • Stijging % allochtonen die gebruik maken van het aanbod van culturele instellingen • Meer instellingen die verslag doen van een diversiteitbeleid (14 van 50 in 2006). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Plan van aanpak over inzet instrumenten om niet-westerse allochtonen te bereiken ▪ Meer diversiteit in de besturen van de organisaties in de non-profit sector 	<ul style="list-style-type: none"> • Stijging van het aantal niet-westerse allochtone bezoekers bij gesubsidieerde culturele instellingen. (indicatie via 4-jaarlijks cultuurmonitor) • Stijging % niet-westerse allochtonen in het personeelsbestand van deze instellingen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Worden nader uitgewerkt bij de nieuwe nota cultuur. ▪ Te denken valt aan: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Onderdeel van uitvoeringsovereenkomst met culturele instelling zijn inspanningsafspraken gericht op vergroten van bereik onder niet-westerse allochtonen. ▪ Invoering steunfunctie amateurkunst ▪ Maatschappelijke instellingen verzoeken om verslag te doen van hun diversiteitbeleid – op organisatie- en bestuursniveau ▪ Diversiteitbeleid stimuleren/visie uitdragen bij maatschappelijke instellingen en bedrijven in Lelystad ▪ Uitvoeren van het project ‘meer diversiteit in maatschappelijk middenveld’ ▪ Acties mbt sport worden nader uitgewerkt bij de nieuwe nota sport. Te denken valt aan: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Bewerkstelligen meer mogelijkheden voor ongeorganiseerd sporten. ▪ Basisschoolkinderen in contact brengen et sportverenigingen. ▪ Sportvereniging geven bewegingslessen.
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vergroting bereik van sportverenigingen onder niet-westerse allochtonen 	<ul style="list-style-type: none"> • Stijging % allochtonen die lid zijn van sportverenigingen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Meer diversiteit in sportverenigingen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nader uit te werken bij de nieuwe nota sportbeleid. 	

Maatschappelijke emancipatie

Periode: 2008 - 2010

Welzijn & (gezondheid)zorg/Wmo				
Bestuurlijk verantwoordelijkheid: het college (wethouder P. Tetteroo/A.Kok)				
Ambtelijk verantwoordelijkheid: afdeling Beleid				
OUTCOME	INDICATOREN	OUTPUT	INDICATOREN	ACTIES
<ul style="list-style-type: none"> • Meer gezonde inwoners 	<ul style="list-style-type: none"> • Stijging % n-westerse allochtonen dat eigen gezondheid als minimaal 'goed' beoordeelt (80% in 2006) richting % andere inwoners (84% in 2006). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Eerste lijn zorg/jeugdgezondheidszorg is laagdrempelig in de wijk aanwezig. ▪ Meer allochtonen bij ouderenwerk betrekken. 	Nader uit te werken	<p>Nader uit te werken bij:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ nota lokaal gezondheidszorg 2008-2012. ▪ Wmo beleidsplan. ▪ Specifieke aandacht binnen het mantelzorg-beleid voor de positie van allochtonen. ▪ Realiseren van multicultureel ouderenwerker/zorgconsulent (SWOL).
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het bevorderen van de geestelijke en maatschappelijk welzijn van vluchtelingen 	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal asielzoekers die begeleiding krijgen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Juridische en maatschappelijke begeleiding van asielzoekers. 		<ul style="list-style-type: none"> ▪ De gemeente heeft een zorgplicht voor de vluchtelingen. ▪ Subsidiëren van stichting Voor vluchtelingen en nieuwkomers

Maatschappelijke emancipatie

Periode: 2008 - 2010

Contract compliance				
Bestuurlijk verantwoordelijkheid: het college (wethouder W. de Jager)				
Ambtelijk verantwoordelijkheid: afdelingen Advies en beheer & Beleid & Werk en Inkomen & Economische zaken				
OUTCOME	INDICATOREN	OUTPUT	INDICATOREN	ACTIES
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verbetering van arbeidsmarktpositie van allochtone inwoners 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Daling werkloosheid onder allochtonen (12% in 2006) richting lokale gemiddelde (7%) ▪ Geen noemenswaardige verschillen in kansenbeleving naar doelgroepen (in 2006 vindt 29% van de inwoners met n-westerse herkomst dat ze 'minder kansen in het leven' krijgen, tegenover 8% onder autochtone inwoners). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Meer banen/stageplaatsen voor niet westerse – allochtonen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aantal allochtonen dat in het kader van contract compliance in een traject zijn gezet gedeeld door totaal aantal werkzoekenden dat dmv gemeentelijke aanbesteding in een traject is gezet. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bij elke aanbesteding wordt getoetst in hoeverre bij de aanbesteding sprake kan zijn van contract compliance. ▪ Contract compliance opnemen in aanbestedingsdocument van de Gemeente Lelystad. ▪ Per onderwerp wordt gekeken minimaal welk percentage van de werknemers aan profiel moet voldoen. ▪ Diversiteitbeleid – meenemen in op te stellen nota inkoopbeleid

Maatschappelijke emancipatie**Periode: 2008 - 2010**

Emancipatie en participatie van allochtone vrouwen				
Bestuurlijk verantwoordelijkheid: het college (wethouder A. Kok)				
Ambtelijk verantwoordelijkheid: afdeling Beleid				
OUTCOME	INDICATOREN	OUTPUT	INDICATOREN	ACTIES
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vergroten van de maatschappelijke participatie van allochtone vrouwen in het bijzonder. ▪ Zichtbaar meer contacten tussen allochtone en autochtone vrouwen. ▪ Meer autonomie en zelfstandigheid voor iedereen. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Daling van het % allochtone vrouwen dat in geen enkel maatschappelijk domein actief is (12 % in 2006) richting stedelijk gemiddeld (6% in 2006) ▪ Stijging van het % allochtone vrouwen dat (naar eigen schatting) contacten voornamelijk met autochtone burens onderhoudt (41% in 2006). ▪ Stijging nettoarbeidsparticipatie onder inwoners (65% in 2006), met name onder vrouwen van niet-westerse herkomst (46% in 2006). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Meer dialoog-bijeenkomsten rondom de positie van (allochtone) vrouwen in de Lelystadse samenleving ▪ Vrouwen zijn meer bewust van hun situatie, hun zelfstandigheid is bevorderd en hun isolement is doorbroken. ▪ Ontsluiten van diverse netwerken. Koppeling van autochtoon vrouwen netwerk met allochtone vrouwen netwerk ▪ Meer gebruik van de (zwem)voorzieningen voor doelgroep ▪ Bevorderen van de emancipatie van allochtone mannen en jongens 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Aantal dialoogactiviteiten per jaar ▪ P-team bereikt per jaar minimum 250 vrouwen. ▪ Jaarlijks 100 personen volgen Nederlandse taallessen/taalles ▪ Totaal 70 vrouwen taallessen thuis ▪ Jaarlijks 250 bereikte vrouwen bij vrouwenmanifestatie ▪ Voortgang platform 'Vrouwen aan Zet' ▪ 100 allochtone vrouwen bij zwemproject ▪ 20 cursisten 'Opvoeden in Nederland' ▪ aantal mannen/jongens die deelnemen aan relevante lokale initiatieven. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stimuleren en ondersteunen van activiteiten van het Participatie team (P-team) Lelystad ▪ Stimuleren en ondersteunen van initiatieven van (allochtone) vrouwen en meisjes ▪ Vrouwenmanifestatie 8 maart ▪ Meer en betere aandacht voor het leren van de taal en voor het tegen gaan van 'bureaucratisch analfabetisme' door het bieden van conversatiemogelijkheden in het Nederlands ▪ Laagdrempelige activiteiten in de wijk ▪ Uitvoeren van het project 'Taallessen thuis' ▪ Weerbaarheidstrainingen ▪ Aandacht voor en voorlichting over de kwalijke effecten van vrouwenbesnijdenis ▪ Project Train de trainers voor allochtone vrouwen ▪ Project 'Zwemmen voor allochtonen' ▪ Cursus 'Opvoeden in Nederland' ▪ Lokale initiatieven – emancipatie allochtone mannen en jongens

Sociale integratie
Periode: 2008 - 2010

Burgerschap en binding				
Bestuurlijk verantwoordelijkheid: het college (wethouder A. Kok)				
Ambtelijk verantwoordelijkheid: afdeling Beleid/PWM				
OUTCOME	INDICATOREN	OUTPUT	INDICATOREN	ACTIES
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Meer burgers voelen zich verbonden met hun buurt en stad ▪ Diversiteit ervaren als een kracht/voordeel voor de samenleving ▪ Meer Lelystedelingen zijn maatschappelijke actief ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> • Stijging % inwoners dat (zeer) gehecht is aan buurt en stad (65% resp 67% in 2007, geen verschil naar herkomst) • Stijging score op (1-5 punts) 'waardering culturele diversiteitsschaal' (in 2006, 3,0 resp. 3,6 voor inwoners van westers resp niet-westerse herkomst). • Stijging % allochtone inwoners dat contacten met autochtone vrienden en burens onderhoudt. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Optimaal gebruik maken van de Multifunctionele Accommodaties (MFA) om meer ontmoetingen te realiseren door gezamenlijke activiteiten ▪ Religieuze infrastructuur benutten om de sociale samenhang te versterken ▪ Sterke, duurzame en onafhankelijke allochtone zelforganisaties ▪ Meer vertrouwen in het gemeentebestuur, vooral onder doelgroepen ▪ Investeren in sociale samenhang – verbinding ▪ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stijging van het % inwoners dat buurtvoorziening/MFA regelmatig bezoekt (32% in 2004) ▪ jaarlijks 500 mensen worden bereikt middels dialoogactiviteiten ▪ Stijging van het % allochtonen actief in een of meer zelforganisaties (9% in 2006) ▪ Stijging van het % inwoners dat vertrouwen heeft in college (38% in 2007). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stimuleren en professioneel ondersteunen van allochtone zelforganisaties ▪ Evaluatie (eind 2008) ondersteuning allochtone zelforganisaties ▪ Programma Samen Verder uitvoeren ▪ Stimuleren en (financieel) ondersteunen van (wijkgerichte) activiteiten tussen diverse culturele groepen ▪ Ondersteunen van het Overlegplatform Integratie Lelystad (OIL) ▪ Stimuleren van dialoog en publieke debat in de stad ▪ Faciliteren van dialoogbijeenkomsten ▪ Reguliere overlegmomenten tussen bestuur moskeeën en de gemeente ▪ Stimuleren van het contact van de maatschappelijke organisaties met moskeeën/kerken die actief zijn op hetzelfde terrein. ▪ Stimuleren en ondersteunen van moskeebesturen tot organiseren meer 'openheid' naar de buurt. ▪ Huisvesting allochtone zelforganisaties.

Sociale Integratie
Periode: 2008 - 2010

Aanpak discriminatie Bestuurlijk verantwoordelijkheid: het college (wethouder A. Kok) Ambtelijk verantwoordelijkheid: afdeling Beleid				
OUTCOME	INDICATOREN	OUTPUT	INDICATOREN	ACTIES
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Gelijke behandeling voor iedereen 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Daling % inwoners dat zich wel eens gediscrimineerd voelt (in 2006, 50% onder inwoners van niet-westerse herkomst, 35% onder alle inwoners). ▪ Geen noemenswaardige verschillen in kansenbeleving naar doelgroepen (in 2006 vindt 29% van de inwoners met niet-westerse herkomst dat ze 'minder kansen in het leven' krijgen, tegenover 8% onder autochtone inwoners). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Het voorkomen en bestrijden van alle vormen van discriminatie ▪ Rapport 'deurweigering (horeca)in Lelystad ▪ Jaarlijkse diversiteitsprijs voor Lelystads bedrijf dat zich op positieve wijze op dit terrein profileert. ▪ Non-discriminatiecode voor ambtenaren. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ (Daling) aantal klachten over discriminatie (bij ADB) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Laagdrempelige voorziening (ADB) in stand houden met de kerntaken: klachtbehandeling, registratie, monitoring, voorlichting, beleidsadvies en preventie. ▪ Meer bekendheid geven van (aan) ADB via gemeentelijke kanalen ▪ Meer en beter onderzoek naar vorm discriminatie, het maatschappelijke terrein, de omvang en het eventuele structurele karakter van ongelijke behandeling (monitorfunctie). ▪ Bespreken uitkomsten onderzoek binnen de driehoek conform aanwijzing discriminatie procureurs generaal ▪ Onderzoek/actie ondernemen naar toegankelijkheid horeca voor allochtone jongeren en de wenselijkheid van een horecadesk ▪ Werken aan reële beeldvorming door bewustwording van vooroordelen. ▪ Preventie-activiteiten binnen het onderwijs ▪ Onderzoek naar radicalisering en de noodzaak van vroegsignalering. ▪ Ontwikkelen van een non-discriminatiecode voor de gemeentelijke organisatie.

Sociale integratie
Periode: 2008 - 2010

Verbinding over de grenzen – Internationale betrekkingen Bestuurlijk verantwoordelijkheid: het college (wethouder A. Kok) Ambtelijk verantwoordelijkheid: afdeling Beleid				
OUTCOME	INDICATOREN	OUTPUT	INDICATOREN	ACTIES
<ul style="list-style-type: none"> • Lelystedeling weten meer over de herkomstlanden van een belangrijk deel van de inwoners • Meer begrip onder inwoners onderling. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stijging % allochtone inwoners dat contacten met autochtone vrienden en burens onderhoudt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeente toont betrokkenheid (bij inwoners die hun wortels in andere landen hebben) • Meer vertrouwen in het gemeentebestuur 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Stijging van het % inwoners dat vertrouwen heeft in college (38% in 2007). 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vriendschapsband Lelystad – Lelydorp (Suriname) continueren. ▪ Convenant opstellen op een aantal gebieden (onderwijs, zorg, brandweer, politie en versterking van lokaal bestuur en (technische) kennisuitwisseling) ▪ Ondersteunen van het project Change – Angel Suriname.

9 Bijlagen:

9.1 Bijlage 1: Beleidsagenda Integratie 2008 - 2010

Speerpunt: Maatschappelijke Emancipatie

- Realiseren van de Lelystadse ambitie inburgeringstrajecten
- Realiseren van zoveel mogelijk samenloop inburgeringstrajecten met reïntegratietrajecten zodat meer inburgeraars na het inburgeringstraject ook daadwerkelijk een diploma overhouden.
- Minder schoolverlaters
- Taalachterstand onder kinderen verkleinen
- Betere onderwijsprestaties
- Realiseren van een activeringsfonds
- Meer werk en stageplaatsen
- Aanpakgericht op het wegnemen van belemmeringen voor arbeidsparticipatie
- Toerusten van kwetsbare groepen (vluchtelingen)
- Het inzetten van levensbeschouwelijk vormingsonderwijs als een middel die o.a. sociale integratie bevordert.
- Gebruik van eigen koopkracht voor meer aandacht en resultaten voor kwetsbare doelgroepen
- Verbetering van arbeidsmarktpositie van allochtone inwoners
- Evenredige vertegenwoordiging doelgroepen onder werklozen
- Meer in- en doorstroom (ook kwalitatief) van niet westerse allochtonen in het gemeentelijke personeelsbestand
- Arbeidsparticipatie van alle inwoners is toegenomen

Speerpunt: Sociale Integratie

- Beïnvloeden positieve beeldvorming allochtone vrouwen/bevolking
- Stimuleren toegang tot sociale netwerken
- Ondersteuning van allochtone zelforganisaties
- Aanpak discriminatie
- Stimuleren politiek debat en politiek bewustzijn
- Verhogen participatie van belangrijke voorzieningen, zoals het consultatiebureau, de peuterspeelzaal, de school, het buurthuis, wijkraden en de bibliotheek.
- Speciale aandacht voor de positie van (allochtone) vrouwen
- Meer diversiteit in de besturen van de non-profit organisaties
- Stimuleren en ondersteunen van netwerken en organisaties die de emancipatie van allochtone vrouwen bevorderen.
- Meer contacten tussen Lelystedelingen buiten de eigen herkomstgroep
- Meer activiteiten op het terrein van dialoog, ontmoeting en samenwerking.
- Meer gezamenlijk activiteiten in het kader van 'Samen verder': ten minste 4 per jaar
- Structurele dialoog met levensbeschouwelijke organisaties
- Stimulering van maatschappelijke activiteiten van levensbeschouwelijke organisaties
- Vriendschapsband Lelystad – Lelydorp, Suriname.

9.2 Bijlage 2: De balans opmaken in Lelystad

Lelystadse Integratiesituatie

Hoe staat het met de integratie van allochtonen en autochtonen in Lelystad?

Uit de enquête Samen Leven (2006) en uit het doeltreffendheidsonderzoek integratiebeleid (2007) komt een niet zo rooskleurig beeld naar voren over de positie van allochtonen in Lelystad.

Allochtonen hebben moeite om een betaalde baan te vinden, ze hebben last van discriminatie en ze verlangen naar meer contacten. De autochtone bevolking waardeert diversiteit in de stad en is open voor meer contacten. Toch 'ontmoeten' deze groepen elkaar niet zo gemakkelijk.

Conclusies

Wat opvalt uit het doeltreffendheidsonderzoek Integratiebeleid:

1 - Achterstand allochtonen is niet aantoonbaar verminderd

2 - Toerusting-bevordende maatregelen zijn weinig effectief

- Inburgeringsbeleid:
 - De uitvoering van het inburgeringsbeleid tussen 2002 en 2006 kenmerkt zich door:
 - een moeizame werving van oudkomers;
 - een grote uitval, met name onder (niet-verplichte) oudkomers;
 - een slechte doorstroming naar vervolgonderwijs en werk;
 - ineffectiviteit (relatief weinig deelnemers halen een voldoende taalbeheersing);
 - inefficiëntie (overheidskosten per lokale cursist bedragen circa €10.000).
- Ondersteuning allochtone zelforganisaties:
 - weinig bereik;
 - beperkte ondersteuning.
- Trajectbegeleiding uitkeringsgerechtigden:
 - Het aandeel allochtonen in de bijstand is gestegen terwijl het onder autochtonen is gedaald.
- Participatiebevordering projecten:
 - Voor de meeste maatregelen kunnen wij de effectiviteit (nog) niet aantonen;
 - Participatie-agenda voor vrouwen uit etnische minderheden – kansrijk;
 - Begeleiding van bijstandsgerechtigden richting school en werk in 2006 succesvol.

3 - Intercultureel werken is door de gemeente niet uit- of ingevoerd

Cultureel aanbod van instelling laat veel te wensen over;

Gemeentelijk personeelsbestand is geen afspiegeling van de samenleving.

4 - Allochtonen krijgen minder kansen op de arbeidsmarkt

- Het aandeel allochtonen, actief op de arbeidsmarkt is even groot als het aandeel autochtonen;
- Werk vinden: weinig succesvol voor allochtonen;
- Allochtonen: dubbel zoveel kans op werkloosheid t.o.v. autochtonen met hetzelfde opleidingsniveau;
- Hogere werkloosheid, ook onder hoger opgeleide allochtonen, is een weerspiegeling van landelijke patronen;
- Werkloosheid onder lokale allochtonen in de jaren 2002 tot 2006 meer gestegen dan landelijk;
- Autochtone inwoners hechten veel waarde aan de Nederlandse taalbeheersing;
- Niet-westerse allochtonen vinden eerder aanpak discriminatie en arbeidsparticipatie belangrijker.

5 - De sociale afstand tussen groepen inwoners is gemeten

- Sociale afstanden tussen groepen tonen nog steeds ruimte waarin 'toenadering' kan worden bevorderd;
- Weinig aanwijzingen dat de geconstateerde afstanden tussen bevolkingsgroepen in belangrijke mate (en zeker niet in negatieve zin) van landelijke bevindingen afwijken;
- Geen signalen dat het samen leven in bepaalde wijken dreigt te ontsporen wegens toenemende spanningen tussen autochtone en allochtone inwoners;

Aanbevelingen

1. Achterstand allochtonen is niet aantoonbaar verminderd

Aanbevelingen:

- Er moet een eenduidig registratiesysteem komen om de kwaliteit van de basisscholen in het algemeen en taalonderwijs in het bijzonder in kaart te brengen. Daarnaast blijft vroeg en extra investeren in taal (Voor- en Vroegschoolse Educatie) essentieel.
- Het percentage uitkeringsgerechtigden, een indicator voor toerusting, niet enkel als teken van sociale (in)competentie, maar voor een overkoepelend begrip 'zelfredzaamheid' te gebruiken. Als kengetal voor verbeterde toerusting, zou het aandeel uitkeringsgerechtigden onder allochtone inwoners meer met dat van autochtone inwoners moeten overeenstemmen.
- De ambities van een herziene nota integratie moeten geformuleerd worden in meetbare doelstellingen.

2. Toerusting-bevordende maatregelen zijn weinig effectief

Aanbevelingen:

- Betere monitoring van en regievoering op de uitvoering en prestaties van inburgering in de komende jaren.
- Eind 2008 de effectiviteit van de steun die via Pluspunt Vrijwilligerswerk aan allochtone zelforganisaties gegeven wordt, evalueren. Tot die tijd zouden bestaande zelforganisaties verzocht moeten worden om aan te geven hoe ze met hun expertise en activiteiten aan de doelstellingen van een herzien integratiebeleid kunnen bijdragen.
- Naast het aanbod aan taalcursussen van het ROC is er meer (beleid)ruimte ontstaan voor andere taalbevordering projecten.

3. Intercultureel werken is door de gemeente niet uit- of ingevoerd

Aanbevelingen:

- Intercultureel werken' of 'diversiteitsbeleid' binnen en vanuit de gemeente promoten, niet zozeer om inwoners met mindere toerusting meer toegang te bieden, eerder om alle burgers beter te bedienen.
- Bij personeelsselectie en -doorstroming wordt binnen en vanuit de gemeente een voorkeursbeleid gepropageerd: wanneer meerdere kandidaten aan de functie-eisen voldoen gaat de voorkeur uit naar de kandidaat die doelstellingen van diversiteit en/of afspiegeling belichaamt.
- Wil de gemeente daadwerkelijk een voorbeeldrol spelen, dan moet ze de toenemende diversiteit onder haar personeel kunnen aantonen.

4. Allochtonen krijgen mindere kansen op de arbeidsmarkt

Aanbevelingen:

- De gemeente moet de komende jaren met veel meer diplomatie en daadkracht een voorkeursbeleid aanmoedigen, dat geldt zowel voor de gemeente als voor lokale werkgevers.
- Meer steun en bekendheid geven aan de activiteiten van het Anti-Discriminatie Bureau Flevoland.
- Bij grootschalige aanbestedingen dient de gemeente de rapportageverplichtingen in overeenstemming met de tot 2005 geldende Wet Samen opnieuw in te voeren. Waar de

werkgelegenheid van partner-werkgevers daartoe mogelijkheden biedt, zou de gemeente bij aanbestedingen voorwaarden van 'contract compliance' moeten opleggen.

5. De sociale afstand tussen groepen inwoners is afgemeten

Aanbevelingen:

- Maatregelen waarmee de betrokkenheid, en het belang, van allochtone inwoners wordt aangesproken, dienen voortgezet en uitgebreid te worden.
- Vele concrete maatregelen zijn nodig om de achterstand, achterstelling, en isolement van allochtone inwoners te bestrijden.

Maatregelen om de maatschappelijke kansen van bepaalde groepen te vergroten, zouden beter niet in het kader van integratiebeleid aangekondigd en uitgevoerd kunnen worden. Die maatregelen horen eerder als onderdeel van een algemeen achterstandsbeleid aangekondigd en uitgevoerd te worden.

9.3 Bijlage 4: Relevante beleidskaders

Lelystads beleid en praktijk

In bijlage wordt inzichtelijk gemaakt welke beleidsdoelen betrekking hebben op integratie, welke inspanningen er op het gebied van integratie zijn geweest en tot welke resultaten dit heeft geleid.

Het beleid

De inburgerings- en integratieactiviteiten staan niet op zichzelf, maar dienen als instrument om de doelen van het gemeentelijke beleid te bereiken:

- het prioritaire collegeprogramma Economie, Werk en Inkomen
- het prioritaire collegeprogramma Binding en Ontmoeting
- het Meerjaren Ontwikkelingsprogramma Grotestedenbeleid (MOP GSB)
- het reïntegratiebeleid
- van de overige beleidsterreinen

Het collegeprogramma Binding en Ontmoeting

Deze programmalijn is erop gericht de maatschappelijke structuur te versterken door:

- het vergroten van de zelfredzaamheid van inwoners
- het creëren van meer ontmoetingsmogelijkheden
- het vergroten van de betrokkenheid en participatie

Integratiebeleid is gericht op het versterken van de sociale samenhang.

Meerjaren Ontwikkelingsprogramma Grotestedenbeleid

Het MOP 'Lelystad maakt er werk van' 2005-2009 moet leiden naar een volwaardige stad en een betrokken samenleving.

Integratie draagt bij aan de verbetering van de sociale kwaliteit, aan meer begrip en wederzijds respect voor elkaar. Integratiebeleid maakt 'ruimte' voor meer binding en ontmoeting met elkaar.

Inburgeringsbeleid

De gemeente Lelystad streeft naar een samenleving waaraan iedere burger volwaardig kan deelnemen en waarbij extra aandacht wordt besteed aan diegenen die buiten de boot (dreigen te) vallen. Een krachtig stimulerend, ondersteunend en richtinggevend inburgeringsbeleid is hier een middel voor.

Onze doelstelling is:

Meer en beter ingeburgerde nieuwe Nederlanders, zodat beter vorm aan het burgerschap gegeven kan worden en meer binding met de buurt en de stad is verkregen. Eind 2012 moeten alle inburgeringsplichtigen en inburgeringsbehoeftigen zijn bereikt en/of op traject zitten.

Reïntegratiebeleid

De gemeente begeleidt mensen zonder werk intensief op weg naar werk. Uitgangspunt is dat aan alle mensen die een beroep doen op een bijstandsuitkering werk wordt aangeboden. Dit kan bestaan uit een reguliere baan via een uitzendbureau tegen het wettelijke minimumloon of een werkstage met behoud van uitkering. Deze manier van mensen naar werk helpen, heet 'Work First' en is ingegeven door de Wet werk en bijstand (Wwb). De gemeente Lelystad werkt sinds 1 oktober 2005 volgens het Work First systeem. Inburgering (de eerste stap naar integratie) en reïntegratie gaan vaak hand in hand en zijn voor de doelgroepen van het inburgeringsbeleid vaak onlosmakelijk met elkaar verbonden.

Overige beleidsterreinen

- Armoedebeleid: relatie inburgering – preventie en overerving
- Beleid sociaal cultureel werk: relatie integratie - ontmoeting en maatschappelijke participatie

- Vrijwilligersbeleid: relatie integratie– maatschappelijke participatie en doorstroom naar (onbetaald) werk
- Beleid volwasseneneducatie: relatie integratie – toeleiding en vervolgonderwijs
- Economisch beleid: relatie integratie – beter gekwalificeerde beroepsbevolking en beter vestigingsklimaat
- Wijkontwikkelingsplannen (bijv. Noordoost): – relatie integratie – sociale samenhang in de wijk

9.4 Bijlage 5: Netwerken en organisaties

1. Stichting Mamyo
2. Stichting Insaf
3. Stichting Vrouwen Activiteiten Centrum
4. Stichting Vrouwen onder rozen samen verder
5. Stichting Flambeau
6. Stichting Lelie
7. Stichting Turkse Jongeren Lelystad
8. Stichting Man na Obra
9. Stichting Medianet Kalbas
10. Platform Vrouwen aan Zet (VAZ)
11. Stichting Chabab
12. Overleg Platform Integratie Lelystad (OIL)
13. Antilliaans & Arubaans Beraad
14. Participatie Team Lelystad (P-team)
15. Stichting Axion
16. Lelystadse Jongeren Raad.
17. Stichting Moskee El Imaan (Marokkaanse moskee)
18. Islamitische Stichting Nederland Ösmanli (Turkse moskee)
19. Stichting Islamitisch Sociaal Cultureel Centrum voor Flevoland (Surinaamse moskee)
20. Jongeren van moskee Al Firdaus
21. Stichting buurtvaders Lelystad
22. Zusterraad El Imaan
23. Stichting Anti Discriminatie Bureau Flevoland (ADB)
24. Stichting Voor Vluchtelingen en Nieuwkomers Lelystad (VVNL)
25. Stichting Wereldvrouwen i.o.
26. Regionaal Opleidingencentrum Flevoland (ROC-Flevoland)
27. Stichting Pluspunt Vrijwilligerswerk
28. Interconfessionele Scholengemeenschap Arcus
29. Scholen voor primair basisonderwijs in Lelystad
30. Stuurgroep Interreligieuze ontmoetingen

9.5 Bronvermelding

- Ministerie van VROM, Wonen, Wijken en Integratie. *Integratienota 2007- 2011, Zorg dat je erbij hoort*, Den Haag, 2007.
- Ministerie van VROM, Wonen, Wijken en Integratie. *Deltaplan inburgering, Vaste voet in Nederland*. Den Haag, 2007.
- Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen. *Emancipatienota, Meer kansen voor vrouwen*. Den Haag, 2007;
- Ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen. *Plan 'Duizend en één krachten'*. Den Haag, 2007;
- Ministerie van Justitie. *Jaarnota Integratiebeleid 2006*. Den Haag, 2006
- Scheffer, Paul. *Land van aankomst*. Amsterdam, De Bezige Bij, 2007.
- Gemeente Lelystad. *Collegeprogramma 2006 – 2010, Iedereen doet mee*. Lelystad, 2006.
- Gemeente Lelystad. *Meerjaren Ontwikkelingsprogramma Grotestedenbeleid 'Lelystad maakt er werk van' 2005-2009*. Lelystad, 2005.
- Gemeente Lelystad. *Programmabegroting 2008-2011*. Lelystad, 2007.
- Gemeente Lelystad. *Doeltreffendheidonderzoek integratiebeleid 2001-2006*. Lelystad, 2007
- Gemeente Lelystad. *Rapport Burgerenquête Samen Leven, hoe inwoners de multiculturele stad beleven, 2006*. Lelystad, 2006.
- Gemeente Lelystad. *Kadernota inburgering 'Nieuwe Nederlanders op weg naar burgerschap'*. Lelystad 2007;
- Gemeente Lelystad. *Implementatieplan inburgering in Lelystad*, Lelystad, 2007;
- Gemeente Lelystad. *Programma Jeugd Voorop 2007-2010*. Lelystad, 2007;
- Gemeente Lelystad. *Kadernota Samenwerken aan onderwijs in Lelystad*. Lelystad 2007;
- Gemeente Lelystad. *Uitwerkingplan Lelystadse Educatieve Agenda (LEA) 2007 – 2010*. Lelystad, 2007;
- Gemeente Lelystad. *Nota Groei! Nota over de Voor- en Vroegschoolse periode*. Lelystad, 2007;
- Gemeente Lelystad. *Kadernota vrijwilligerswerk 'Voor elkaar'*. Lelystad, 2007;
- Gemeente Lelystad. *Aanpak Jeugdwerkloosheid*. Lelystad, 2007;
- Gemeente Lelystad. *Nota cultuurbeleid 2005 – 2008*, Lelystad, 2005.
- Atana Zuid Limburg. *Projectplan 'Bestuurlijk diversiteit Maastricht'- gebaseerd op ATANA-methodiek*, Maastricht 2004.
- Gemeente Eindhoven. *Programma diversiteit 'Beter samen, samen beter 2007-2009*. Eindhoven, 2007;
- Gemeente Den Haag. *Nota burgerschap 'Samen stad zijn, burgers maken het verschil'*, Den Haag, 2007;
- Gemeente Amsterdam. *Notitie Twee jaar Internationale Samenwerking Amsterdam Nieuwe Stijl, 2002 – 2004*. Amsterdam, 2004.
- Gemeente Rotterdam. *Beleidsregel Participatie & Burgerschap*. Rotterdam, 2007.
- Kennedy, James, *stadslezing Religie in Lelystad*. Lelystad 2006.
- Carp, Diane. *Onderzoeksrapport Ouderbetrokkenheid en Communicatie op de VO Scholen in Lelystad*. Lelystad 2005;
- Amnesty International. *Leiderschap gevraagd, laat zien wat uw bedrijf doet om discriminatie op de werkvloer te voorkomen*. Amsterdam, 2007.